

Forsvarsdepartementet

Tildelingsbrev for Forsvaret 2023

1.1.2023

Innhold

1.	Innledning.....	3
2.	Helhetlig styring av forsvarssektoren.....	4
3.	Hovedutfordringer og prioriteringer 2023	4
4.	Forsvarets effektmål.....	6
	Effektmål 1: Norske suverene rettigheter og territoriell integritet er ivaretatt	6
	Effektmål 2: Alliert militær støtte er ivaretatt	6
	Effektmål 3: Sivilbefolkning, kritisk infrastruktur og sentrale samfunnsoppgaver er beskyttet .	6
	Effektmål 4: Militær støtte til det sivile samfunn ivaretatt	7
5.	Forsvarets resultatmål.....	8
	5.1 Resultatmål 1: Måltrettede daglige operasjoner	8
	5.2 Resultatmål 2: God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt	14
	5.3 Resultatmål 3: Langsiktig kapabilitetsbygging.....	18
6.	Forutsetninger for og forventninger til måloppnåelse.....	24
	6.1 Modernisering og effektivisering	24
	6.2 FNs bærekraftsmål	25
	6.3 Innovasjon	26
	6.4 Forebyggende sikkerhet	26
	6.5 Internkontroll og virksomhetsstyring.....	27
	6.6 Samarbeid med private aktører	29
	6.7 Veteraner.....	30
7.	Fellesføringer.....	30
8.	Styringsdialog og frister i budsjettprosessen i 2023	32
	8.2 Risikovurderinger og rapportering i 2023	32
	8.3 Styringskalender: Frister og milepæler for styringsåret 2023.....	32
9.	Budsjettrammer for 2023.....	33
	9.1. Føringer for tildelingen.....	34
	9.2. Tekniske endringer	35
	9.3. Økonomirapportering	36
	9.4. Tilskudd	36
10.	Delegering av fullmakter	36
	10.1. Merinntektsfullmakt.....	36
	10.2. Bestillingsfullmakter	37
	10.3. Fullmakt til å behandle erstatningskrav for tingskader.....	37
	10.4. Belastningsfullmakt kap. 1700/4700.....	37
	10.5. Andre fullmakter	37

11. Særskilte bestillinger i tildelingsbrevet for 2023.....	37
12. Statistikk og øvrige rapporteringskrav	38

1. Innledning

Forsvarsdepartementet (FD) viser til Stortingets behandling av Innst. 87 S (2020–2021) til Prop. 14 S (2020–2021) *Evne til forsvar – vilje til beredskap. Langtidsplan for forsvarssektoren*, Innst. 7 S (2022–2023) til Prop. 1 S (2022–2023) og Innst. 420 S (2020–2021) til Prop. 75 S (2021–2022) *Investeringar i Forsvaret og andre saker*. Det vises også til Innst. 392 S (2021–2022) til Meld. St. 10 (2021–2022) *Prioriterte endringer, status og tiltak i forsvarssektoren*. Dette tildelingsbrevet er utarbeidet på bakgrunn av nevnte stortingsdokumenter med tilhørende vedtak.

Tildelingsbrevet stadfester Forsvarets økonomiske rammer og mål for 2023. De resultatmål, styringsparametere, resultatkrav og oppdrag som fremkommer i dette tildelingsbrevet vil være førende for departementets oppfølging av Forsvaret i 2023. Endringer eller tillegg i oppdrag og tildelinger i løpet av året vil bli formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev. Tildelingsbrevet skal også leses i sammenheng med Forsvarets instruks, som beskriver ansvar og myndighet mellom Forsvarsdepartementet og Forsvaret, samt Forsvarets formål og faste oppgaver. Videre gir budsjettretningslinjer og krav for 2024 og påfølgende år ytterligere rammer for flerårig planlegging.

Forsvarssektorens overordnede samfunns mål er å verne om norsk suverenitet, territoriell integritet, våre demokratiske verdier og styresett og vår handlefrihet mot politisk, militært og annet press ved å bidra til å:

- **Beskytte** Norges befolkning, territorium, sentrale samfunnsfunksjoner og infrastruktur mot trusler, anslag og angrep fra både statlige og ikke-statlige aktører.
- **Forhindre** væpnet konflikt og fremveksten av trusler mot norsk og alliert sikkerhet.
- **Fremme** fred, stabilitet og videre utvikling av den internasjonale rettsorden.
- **Forsvare** Norge og allierte mot trusler, anslag og angrep i en alliert ramme.

Forsvarets overordnede samfunns mål realiseres i rammen av forsvarskonseptet gjennom Forsvarets oppgaver, innenfor tilhørende ambisjonsnivå og fastlagte rammer. Forsvarskonseptet beskriver hvordan forsvaret av Norge skjer langs tre hovedlinjer: Den nasjonale forsvarsevnen, det kollektive forsvaret i NATO og bilateralt samvirke og forsterkningsplaner med nære allierte. De tre hovedlinjene understøttes av et moderne og forberedt totalforsvar. Forsvaret av Norge skal innrettes slik at nasjonal og alliert innsats gir gjensidig forsterkende og samtidig effekt for norsk sikkerhet.

Langsiktig måloppnåelse forutsetter samtidig at Forsvaret evner å modernisere virksomheten. Det innebærer blant annet å integrere relevante bærekrafttema, ny teknologi, innovasjon og prosessforbedringer i hele spekteret av virksomheten. Forsvarets ledelse, samhandlingsprosesser, insentiver og organisasjonskultur må muliggjøre en slik integrering.

Tildelingsbrevet er derfor inndelt i to hoveddeler:

- 1) Mål, styringsparametere og oppdrag knyttet til de enkelte resultatmålene
- 2) Forutsetninger og forventinger til måloppnåelsen

Tildelingsbrevet er ikke uttømmende for hvilke oppgaver Forsvaret skal utføre. Der ikke annet er omtalt forutsettes det at løpende virksomhet og tidligere gitte oppdrag videreføres i samsvar med gjeldende regelverk og oppdragsbeskrivelser. Det forutsettes også at Forsvaret løpende bistår departementet med oppdukkende behov innenfor etatens ansvarsområde.

Forsvaret har et ansvar for å informere departementet om vesentlige risikoer og avvik fra etatens mål og oppgaver slik de fremkommer av dette tildelingsbrevet og av Forsvarets instruks. Risikoer

knyttet til beredskap og operasjoner skal rapporteres uten tap av tid. Om nødvendig skal det fremmes forslag til mulige korrigerende tiltak, jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten.

2. Helhetlig styring av forsvarssektoren

Forsvaret er et av statens viktigste virkemidler for å sikre suverenitet og trygghet for innbyggerne. I dag fører krig, stormaktsrivalisering, klimaendringer og teknologiske endringer til uforutsigbarhet og ustabilitet i Norges omgivelser. Vi trenger derfor en effektiv forsvarssektor som optimaliserer egne ressurser og som responderer raskt på endringer i trusselbildet. Regjeringen vil styrke forsvarsevnen. Ut over budsjettmessige økninger dreier det seg også om at sektoren skal omstilles til å ta raskere beslutninger, få et mer kunnskapsbasert grunnlag for beslutningene som tas, og at Forsvaret skal evne å anbefale helhetlige omprioriteringer i tråd med endringer i omgivelsene.

Forsvarssektoren preges av kompetente og dyktige fagpersoner som ønsker det beste for norsk forsvarsevne. Samtidig er ikke gjennomføringsevnen i systemet tilstrekkelig slik det fungerer nå. Uklare roller og manglende ansvarliggjøring fører til lavere måloppnåelse og mindre operativ evne, i tillegg til ineffektivitet og dublering av kompetanse og oppgaver.

I tiden fremover må Forsvaret øke sin evne til å møte utfordringer og muligheter i våre omgivelser. Innenfor rammen av regjeringens tillitsreform vil FD i tiden fremover iverksette endringer i styring og innretting av sektoren slik at Norge kan få mer forsvarsevne ut av de ressursene vi har. Målet med endringene er en mer effektiv forsvarssektor som har styrket evnen til å møte trusselbildet og til å innfri politiske målsetninger. Det betyr at vi behøver modne og profesjonelle etater som handler kunnskapsbasert og verdibasert, i tillegg til et klokt departement som tenker helhetlig for vårt felles beste.

Et viktig prinsipp for endringene er at forsvarssjefen og øvrige etatsledere i større grad skal kunne ansvarliggjøres for egen virksomhetsutvikling og virksomhetsstyring. Det innebærer at etatene må ha en tydeligere og sterkere rolle i planlegging av egen virksomhet og prioritering av egne innsatsfaktorer og aktiviteter. En forutsetning er at forsvarssjefen utvikler sin egen militærstrategiske planstab som evner å utvikle, planlegge og styre alle ressursområder og aktiviteter basert på mål gitt av departementet, samt være en tydelig premissgiver og bestiller ovenfor de tre øvrige etatene.

I 2023 er det viktig at Forsvaret sikrer at etaten har tilstrekkelig kompetanse, innsikt og prosesser til å forvalte, utrede og utvikle planer og tiltak for egen virksomhet. Dette vil kreve endringer i sektorens plan- og styringsprosesser, herunder strukturplanlegging, planlegging og styring av investeringsporteføljen, personellpolitikk og strategisk HR, forskning og utvikling, samt innovasjon. Økt ansvar til Forsvaret må ledsages av økt modenhet, tyngre og mer variert kompetanse, profesjonalisering av intern virksomhetsutvikling og styrket internkontroll. Sammen skal vi få mer ut av ressursene vi har til rådighet.

3. Hovedutfordringer og prioriteringer 2023

Den negative sikkerhetspolitiske utviklingen fortsetter. Med den russiske invasjonen av Ukraina er fundamentet for norsk sikkerhet i bevegelse og faren for militær konflikt har økt. Krigen i Ukraina har endret de sikkerhetspolitiske rammebetingelser også i Norges nærområder og forholdet til Russland vil i lang tid fremover være krevende. I den nye sikkerhetspolitiske situasjonen blir evnen til avskrekking og forsvar stadig viktigere, men også mer krevende å ivareta. Finsk og svensk NATO-medlemskap endrer dynamikken i vår del av Europa. Det åpner nye arenaer for samarbeid, avskrekking og forsvar, samtidig som vi på kort sikt må være forberedt på økt spenning.

Forsvaret av Norge ivaretas gjennom nasjonal innsats ute og hjemme, og tilrettelegging for alliert innsats i Norge og i våre nærområder. Den helhetlige ivaretagelsen av norsk sikkerhet hviler på nasjonal militær kapasitet, på det kollektive forsvaret i rammen av NATO og på bilateral støtte fra allierte land. Videre er utnyttelse av samfunnets øvrige ressurser avgjørende både for den nasjonale forsvarsevnen og evnen til å motta og samhandle med styrker fra allierte land. Blir Norge eller allierte utsatt for press, anslag eller angrep, må Forsvaret kunne reagere raskt og med relevante styrker. Dette innebærer at Norge, innenfor en alliert ramme, må råde over relevante og tilstrekkelige maktmidler. Det innebærer også å styrke Forsvarets samlede evne til alliert mottak, understøttelse og samvirke allerede i fredstid og en tidlig fase av en krise.

Gjennom Stortingets behandling av Innst. 87 S (2020–2021) til Prop. 14 S (2020–2021) ble det lagt til grunn et økt ambisjonsnivå for Forsvarets operative evne, i tillegg til omfattende langsiktige endringer av Forsvarets organisasjon og struktur. Målet i langtidsplanperioden er å styrke beredskapen gjennom økt reaksjonsevne og operasjonsutholdenhet, og å styrke evne til daglige operasjoner, samvirke og etterretning. Samtidig innebærer strukturutviklingen i Forsvaret omfattende investeringer i materiell og eiendom, bygg og anlegg (EBA), i tillegg til en betydelig økning av personell. I utarbeidelsen av Meld. St. 10 (2021-2022) ga denne regjeringen sin vurdering av status i gjennomføringen av vedtatt langtidsplan og sine politiske prioriteringer for endringer, status og tiltak i forsvarssektoren.

For å møte den sikkerhetspolitiske situasjonen, er det nødvendig at Forsvaret fortsatt videreutvikles som et forebyggende sikkerhetspolitisk instrument for å ivareta nødvendig handlingsrom og innflytelse, moderniserer sine kapasiteter og øker den operative evnen. Samtidig medfører utviklingen et behov for en prioritering av forsvarsevnen på kort sikt. Betydningen av både troverdig og rask avskrekking og stabiliserende tiltak har økt, og forsterker behovet for at Forsvaret må ha evne til tidsriktig tilstedeværelse med relevante kapasiteter i prioriterte områder for å verne om norske interesser og sikkerhet. Det er nødvendig å styrke Forsvarets egenevne raskt med den overordnede målsettingen om å styrke evnen til avskrekking og forsvar sammen med allierte og partnere.

Gjennom Prop.1 S (2022-2023) har denne regjeringen omprioritert for at Forsvaret gis bedre rammer for å løse oppgavene her og nå, og for å bedre legge til rette for en videre styrking. For å understøtte den planlagte utviklingen innenfor beredskap og daglige operasjoner er det i 2023 omprioritert midler i sektoren fra materiellinvesteringer til drift. Dette med spesielt henblikk på å styrke evnen til situasjonsforståelse og tilstedeværelse, særlig i nord, og økt beredskap for reaksjonsevne og styrket utholdenhet i rammen av fastlagte klartider. Gitt den sikkerhetspolitiske utviklingen forventes behovet for nasjonal tilstedeværelse å bli forsterket av økt alliert aktivitet i våre områder. For å understøtte alliert samhold, samvirke, og nasjonalt handlingsrom og innflytelse, skal Forsvaret i 2023 prioritere evne til å koordinere og delta med relevante kapasiteter i slik aktivitet.

Regjeringen mener at personell er Forsvarets viktigste ressurs, og personellet i Forsvaret skal ha gode arbeids- og boforhold. Videre er det avdekket et kompetansegap for den videre styrkingen av Forsvaret. Det er i 2023 derfor lagt opp til å forsere deler av personellopptrappingen i langtidsplanen, øke vedlikehold av personellrelatert EBA, styrke Heimevernet med flere folk og mer øving og å øke inntaket på Forsvarets skoler.

Manglende effektivisering og gjennomføringsevne i sektoren, økte priser og at krigen i Ukraina har lagt press på forsvarsindustrien og leverandører gjør samlet at det i 2023 ikke lar seg gjøre å øke investeringstakten like mye som langtidsplanen forutsetter. For på sikt å realisere de langsiktige målsettingene i vedtatt langtidsplan er det helt nødvendig at forsvarssektoren i 2023 prioriterer arbeidet med å kunne realisere effektiviseringsgevinster ved nye og bedre måter å drifte Forsvaret og

samhandling mellom etater i sektoren. Forsvarets evne til å utnytte ny teknologi er også avgjørende både for utviklingen av nasjonal operativ evne og for virksomhetsutviklingen i Forsvaret. Over tid har forsvarssektoren hatt et forbedringspotensial knyttet til IKT-styring, kompetanse og modenhet på organisatorisk nivå. Det er også utfordringer knyttet til IKT-sikkerheten. Modernisering og utvikling av IKT vil derfor være prioriterte områder i styringsdialogen mellom departementet og etatene i 2023.

4. Forsvarets effektmål

Forsvarets overordnede effektmål er et uttrykk for etatens samfunnseffekt, og en kategorisering av Forsvarets ni oppgaver, slik de er beskrevet i instruksen. Disse skal søkes oppnådd i tråd med definert ambisjonsnivå i Prop. 14 S (2020–2021) og innenfor fastlagte budsjetterammer.

Evnen til å nå effektmålene skal vurderes gjennom tertialrapporteringen, og status skal rapporteres i andre tertial. Jf. Forsvarets instruks vil de i tillegg danne informasjonsgrunnlag for VOE. Både i rapporteringen på effektmål og i VOE skal Forsvaret foreta skjønsmessige vurderinger av den operative evnen til å løse Forsvarets oppgaver, støttet av øvrige etater i sektoren og totalforsvaret.

Effektmål 1: Norske suverene rettigheter og territoriell integritet er ivaretatt

Forsvarets operative evne skal bidra til at kostnadene ved å true eller angripe Norges sikkerhet, territorium eller politiske handlefrihet fremstår uakseptabelt høye. Militær tilstedeværelse og evne til å gjennomføre høyintensive stridshandlinger over tid i en alliert fellesoperativ ramme er sentralt for troverdig avskrekking. Regelmessig øving og trening, samt opprettholdelse av aktivitet på norske baser og militærleirer, demonstrerer evne og vilje til å håndheve suverene rettigheter og forsvare hele landet. Selv om større militære utfordringer må håndteres sammen med allierte, skal Forsvaret kunne håndtere begrensede episoder, hindre at aktører får urettmessig adgang til norsk territorium og avverge at vitale samfunnsinteresser settes i fare. For å oppnå dette må Forsvaret ha beslutningsmekanismer basert på god situasjonsforståelse og tidlig varslings.

Effektmål 2: Alliert militær støtte er ivaretatt

NATO er kjernen til troverdig avskrekking. Nasjonal håndtering av kriser må sømløst kunne gli over til alliert og kollektivt forsvar hvis det skulle vise seg nødvendig. Forsvaret av norsk territorium mot alvorlige trusler, anslag og angrep skal kunne gjennomføres som integrerte allierte fellesoperasjoner ledet av NATO. Interoperabilitet og evne til samvirke med NATOs kommandostruktur og allierte styrkebidrag er derfor avgjørende. Forsvaret må også tilrettelegge for mottak og understøttelse av allierte forsterkninger, herunder allerede i fredstid og en tidlig fase av en krise. Planverk for mottak og integrering av allierte forsterkninger på norsk territorium må holdes oppdatert, øves og trenes.

Den kollektive forsvarsforpliktelsen er gjensidig og Norge må kunne stille norske styrker til kollektivt forsvar i bi- og multilateral innsats. Dette inkluderer å stille norske styrker til beredskap for NATOs hurtige reaksjonsstyrker, flernasjonale øvelser, beroligelsestiltak, kapasitetsbygging, preventive stabiliseringsoperasjoner, mer tradisjonelle fredsbevarende operasjoner og fredsopprettende operasjoner. I ytterste konsekvens innebærer det å være klar til å operere med norske styrker under NATO-kommando, hvor som helst på alliertes territorier.

Effektmål 3: Sivilbefolkning, kritisk infrastruktur og sentrale samfunnsoppgaver er beskyttet

Et mer sammensatt trusselbilde reduserer skillet mellom samfunnssikkerhet og statsikkerhet, og øker de gjensidige avhengighetene. Forsvaret skal kunne bidra til å avverge at vitale samfunnsfunksjoner settes helt eller delvis ut av spill i en uavklart situasjon. For å verne Norge og norske verdier og interesser kreves evne til strategisk kommunikasjon og til å forsvare seg mot kommunikasjonsrelaterte trusler.

Effektmål 4: Militær støtte til det sivile samfunn ivaretatt

Forsvaret skal, som en del av totalforsvaret, kunne bistå og støtte det sivile samfunn med å forebygge og håndtere terrorangrep og annen alvorlig kriminalitet, ulykker og naturkatastrofer. Forsvaret har også en særskilt myndighet og ansvar innenfor ressurskontroll og annen myndighetsutøvelse til havs, samt grenseoppsyn langs den norsk-russiske grensen og til konsekvenshåndtering mot irregulære anslag mot norsk kontinentalsokkel, norske fartøy og fartøy i norske territorialfarvann. Samtrening med sivile etater er viktig for å sikre at totalforsvaret fungerer. Alle Forsvarets tilgjengelige ressurser skal kunne bistå i sivil krisehåndtering, avhengig av den faktiske situasjonen og sivile myndigheters behov. Imidlertid skal ikke militære kapasiteter bli bundet for sivil beredskap på en måte som går ut over Forsvarets operative evne og den militære beredskapen.

5. Forsvarets resultatmål

Forsvarets samfunnseffekt skal oppnås gjennom følgende resultatmål:

1. Målrettede daglige operasjoner
2. God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt
3. Langsiktig kapabilitetsbygging

I rammen av forsvarskonseptet skal resultatmålene understøtte oppnåelsen av Forsvarets effektmål. Målene er satt på strategisk viktige områder som Forsvarsdepartementet vil følge opp i løpet av gjennomføringsåret. Status på resultatmålene og tilhørende styringsparametere skal vurderes og rapporteres i forhold til politisk vedtatt og finansiert operativ ambisjon.

Rapporteringen på resultatmålene skal gi en analytisk og kvalitativ vurdering av måloppnåelse i henhold til beskrivelsen under hvert mål understøttet av data. Vurderingen skal inneholde status på rapporteringstidspunktet, men også en prognose for året og i et flerårig perspektiv. Styringsparametere som fremgår innunder hvert resultatmål skal fungere som indikatorer for å belyse måloppnåelse av resultatmålene. Som målene, inneholder de vesentlige politiske føringer og krav til etaten. Der det foreligger resultatkrav i styringsparametere, representerer disse en målbar og konkret ambisjon for 2023. I tillegg følger det her også enkelte konkrete oppdrag. Disse er uttrykk for spesifikke politiske føringer eller identifisert risiko innenfor Forsvarets ansvarsområde.

Dersom måloppnåelsen ikke er tilfredsstillende skal det redegjøres for årsaksforhold og det skal informeres om iverksatte og planlagte tiltak for å håndtere utfordringene.

5.1 Resultatmål 1: Målrettede daglige operasjoner

Resultatmål 1	Målrettede daglige operasjoner
Rapportering	Tertial- og årsrapport
<p>Intensjon: Forsvaret av Norge ivaretas daglig gjennom nasjonal innsats ute og hjemme, og tilrettelegging for økt samvirke med NATO, nære allierte og totalforsvaret.</p> <p>Forsvaret skal gjennom sin overvåkings- og etterretningsvirksomhet være i stand til å bidra med beslutningsgrunnlag, herunder å gi rettidig varsling om situasjoner og utviklingstrekk som er av betydning for norsk suverenitet og norske interesser. Blir Norge eller allierte utsatt for press, anslag eller angrep, må Forsvaret kunne håndtere situasjonen raskt og med relevante styrker.</p> <p>Gjennom tilstedeværelse og daglige operasjoner nasjonalt og internasjonalt, skal Forsvaret bidra til oppnåelse av effektmålene, herunder ved å søke militærstrategiske effekter iht. operativt planverk. Samtidig som Forsvaret skal bidra til en avskrekkende effekt, skal Forsvaret opptre som en forutsigbar og pålitelig aktør med høy grad av situasjonsforståelse. Dette inkluderer økt evne til koordinering av og deltakelse i alliert aktivitet i Norge og i norske nærområder for å sikre nasjonalt handlingsrom og innflytelse. Forsvarets virke skal understøttes av aktiv og åpen strategisk kommunikasjon. En ambisjon er å styrke Forsvarets evne til å løse daglige nasjonale oppgaver. Blant annet skal bemanningsøkning i operative avdelinger bidra til økt tilstedeværelse og synlighet.</p> <p>Evnen til internasjonal innsats med relevante og etterspurte operative kapasiteter i trening, øving og operasjoner skal opprettholdes. Gjennom å bidra med relevante norske styrkebidrag til allierte operasjoner, reaksjonsstyrker og fremskutt nærvær skal Norge demonstrere evne og vilje til alliansesolidaritet, byrdefordeling, og bidra til å bli oppfattet som en troverdig alliert. Samtidig</p>	

må internasjonale styrkebidrag balanseres mot opprettholdelse av nødvendig evne til nasjonal innsats.

Evnen til åpen kommunikasjonsvirksomhet på alle nivåer, integreringen av strategisk kommunikasjon i operativt planverk og operasjoner, samt evnen til å bruke informasjonsoperasjoner i militære operasjoner, skal styrkes i forhold til dagens nivå.

Forsvaret skal evne å operere mer integrert med NATOs og nære alliertes styrker og kommandostruktur, herunder i norske nærområder. Dette inkluderer også økt operativt samvirke med Finland og Sverige.

Militære operasjoner både nasjonalt og internasjonalt har høy politisk sensitivitet, og det forutsettes at Forsvaret har fortløpende og tett dialog med Forsvarsdepartementet om utfordringer, hendelser eller endringer på området.

Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt etatens evne til operasjoner utvikles i tråd med følgende krav:

- Forsvarets kommando- og styrkestruktur er tilgjengelig med evne til å ivareta prioriterte operative oppgaver, støtte til sivil sektor og hurtig innsats for konfliktforebygging og episodehåndtering i tråd med operativt planverk.
- Forsvarets bidrag til internasjonale operasjoner, internasjonal innsats og NATO-styrker bidrar til oppnåelse av strategiske målsettinger om alliansesolidaritet, byrdefordeling og oppfattelsen av Norge som en troverdig alliert.
- Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av Forsvarets evne til samvirke i en nasjonal, alliert og totalforsvarsramme.
- Forsvarets virke skal understøttes av aktiv og åpen strategisk kommunikasjon og har integrert strategisk kommunikasjon i operativt planverk og operasjoner.

Styringsparameter 1	Kontinuerlige nasjonale operasjoner
Rapportering	Andre tertialrapport
<p>Intensjon: Forsvaret av Norge er en kontinuerlig og helhetlig aktivitet hver dag for vern om norsk sikkerhet og norske sikkerhetsinteresser. Gjennom god situasjonsforståelse, tilstedeværelse og avskrekking alene og sammen med allierte i rammen av NATOs konsept for avskrekking og Forsvar (DDA), bidrar Forsvaret til å forhindre væpnet konflikt og fremveksten av trusler mot norsk og alliert sikkerhet.</p> <p>Nasjonale operasjoner skal understøtte målsettinger og effekter gitt i operativt planverk. Forsvaret skal bidra til dette gjennom å forstå våre omgivelser og operasjonsmiljøet, operere kontinuerlig og inneha evne til tidsriktig tilstedeværelse med relevante kapasiteter i prioriterte områder og integrert i alle domener. Dette for å sikre evne til nasjonal situasjonsforståelse, suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse, inkludert evne til episode- og krisehåndtering, kontraterroroppdrag, samt støtte opp under samfunnsikkerheten. Som del av kontinuerlige operasjoner bidrar trening og øving til tilstedeværelse, integrasjon med allierte, oppbygging av relevant beredskap, samt vedlikehold og utvikling av Forsvarets operative evne.</p> <p>Forsvaret skal bidra til stabil tilstedeværelse i nordområdene. Økt tilstedeværelse og aktivitet i nord forblir derfor en viktig satsing.</p> <p>Relevante kapasiteter, samvirke og gode koordineringsmekanismer for alliert aktivitet gir større påvirkningsmuligheter og innflytelse på alliert aktivitet i våre nærområder. Gitt den</p>	

sikkerhetspolitiske utviklingen forventes behovet for nasjonal tilstedeværelse å bli forsterket av økt alliert aktivitet i våre områder. For å understøtte alliert samhold, samvirke, og nasjonalt handlingsrom og innflytelse, skal Forsvaret i 2023 prioritere evne til å koordinere og delta med relevante kapasiteter i slik aktivitet.

Samarbeidet mellom Forsvaret og politiet skal fortsatt videreutvikles gjennom dialog, forbedring av samarbeidsrutiner, øvelser og andre felles kompetansetiltak.

Rapportering:

Forsvaret skal angi status på evne til å ivareta nasjonale operasjoner. Forsvaret skal også vurdere status på følgende resultatkrav:

- Det skal sikres opprettholdt en normalsituasjon med høy nasjonal aktivitet og tilstedeværelse i Finnmark, der evnen til fellesoperasjoner skal vektlegges.
- Forsvarets tilstedeværelse i prioriterte områder styrkes med vekt på nordområdene.
- Forsvaret skal sikre hensiktsmessig tilstedeværelse og synlighet for å beskytte produksjon og leveranse av olje og gass til Europa, herunder gjennom samordning og koordinering med allierte styrker, med formål om å ivareta europeisk energisikkerhet.
- Heimevernet skal i 2023 øke den årlige andelen av områdestrukturen som øver fra 70 til minst 80 prosent, med sikte på 100 prosent.
- Heimevernets evne til å gjennomføre sikringsoppdrag styrkes.

Styringsparameter 2	Styrket evne til nasjonale fellesoperasjoner
Rapportering	Andre tertialrapport
<p>Intensjon: Forsvaret skal styrke operativ evne gjennom å forbedre egen evne til planlegging, interoperabilitet, ledelse og gjennomføring av nasjonale fellesoperasjoner. Gjennom å løse oppdragene i en fellesoperativ ramme på tvers av domenene luft, sjø, land, space og cyber, skal det søkes å oppnå synergier. Evnen til fellesoperativ samhandling, både i en nasjonal, alliert og sivil-militær dimensjon, avhenger av kommando- og kontrollsystemer som virker effektivt, både i den militære kommandolinjen, opp mot NATO og med aktører i totalforsvaret.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt samhandling og utvikling innenfor nasjonal evne til fellesoperasjoner og fellesoperative prosesser er i tråd med intensjon og følgende krav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret styrker egen evne til høygradert kommunikasjon på tvers av domener og nivåer. • Forsvaret videreutvikler doktriner, organisasjon, teknologi, materiell, ledelse, kompetanse, fasiliteter og interoperabilitet for at disse best mulig understøtter fellesoperativt samvirke. 	

Styringsparameter 3	Styrket samvirke med NATO og bi- og multilateralt samarbeid
Rapportering	Andre tertialrapport
<p>Intensjon: Forsvarets kommando- og kontrollstruktur må være tett koordinert med NATOs kommando- og styrkestruktur og samtidig være i stand til effektiv ledelse av styrker under egen kontroll. Forsvaret skal så langt som mulig være alliansetilpasset og følge NATO-standarder. Forsvaret skal videre arbeide for evne til samvirke med allierte styrker og legge til rette for økt alliert tilstedeværelse og deltakelse på trening og øving i Norge. Forsvaret skal også støtte Forsvarsmateriell og Forsvarsbygg i planlegging og gjennomføring av NATO fellesfinansierte NSIP-prosjekter, slik at disse gir best mulig effekt iht. NATOs og nasjonalt planverk for mottak av allierte.</p>	

Forsvaret skal være en aktiv bidragsyter i videreutviklingen av NATO, herunder understøttelse og implementering av NATOs Konsept for avskrekking og forsvar av det euro-atlantiske området (DDA), inkludert koordinering av operativ aktivitet og etablering av ny styrke- og kommandostruktur. Det inkluderer også å understøtte NATOs arbeid tilknyttet tilpasning til den økende russiske missilkapasiteten.

Ved operativt samarbeid ut over NATO-rammen skal Forsvaret særlig prioritere USA og Storbritannia, foruten Nederland, Tyskland og Frankrike. Samarbeid med United States Marine Corps (USMC) skal vektlegges, herunder evnen til å gjennomføre integrerte operasjoner med USMC i alle domener.

I lys av finsk og svensk medlemskap i NATO, skal Forsvaret videre styrke samarbeidet med de nordiske land innenfor fred, krise og krig som et supplement til samarbeidet med øvrig nære allierte på områder som gagnar norske interesser.

Forsvaret skal understøtte et komplementært og godt forhold mellom NATO og EU, samt opprettholde en tett dialog med FN om innretning på og modernisering av FNs fredsbevarende operasjoner innenfor prioriterte områder.

Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt evnen til samvirke utvikles i tråd med følgende resultatkrav:

- Alliert virksomhet på og fra norsk territorium skal være koordinert av Forsvaret, og skal så langt som mulig foregå i samvirke med norske styrker. Alliert virksomhet i norske nærområder skal også søkes koordinert i størst mulig grad.
- Samtrening med allierte styrker skal økes og forbedres sammenliknet med 2022. Spesielt skal det tilstrebes økt alliert samvirke med kapabiliteter som utfyller og forsterker Forsvaret på områder med redusert egenevne.
- I 2023 skal Forsvaret gjennomføre og evaluere øvelse Joint Viking 2023. Evaluering av øvelsen oversendes FD i etterkant.
- Med utgangspunkt i planene for Cold Response 24 (CR 24) skal det utformes en tydeligere nordisk profil på øvelsen i 2024, under nytt navn Nordic Response.
- Det skal spesielt tilrettelegges for økt alliert trening med F-35, og øvingsmuligheter for norske og allierte F-35 videreutvikles i Norge, særlig med USA og Storbritannia. Cross Border Training, utdanningsmuligheter, utvekslingsprogram og bruk av hverandres flybaser vurderes der det er hensiktsmessig. Status i det bilaterale samarbeidet med USA i luftdomenet skal beskrives.
- Samarbeid innenfor maritim overvåking og andre operasjoner med MPA (P-3 og P-8) videreutvikles.
- USMCs øving og trening i Norge videreføres, inkludert en forsterket dialog, og der det er hensiktsmessig vurderer konseptutvikling og interoperabilitet med USMC i alle domener i lys av de pågående endringsprosessene i USMC.
- Så langt som mulig bør samarbeidet med USMC ses i sammenheng med britisk Royal Marines og nederlandsk Marines sin trenings- og øvingsaktivitet i Norge.
- Operativt samarbeid med Finland og Sverige er styrket, både i en nordisk og helhetlig alliert kontekst innenfor NATO-rammen. Dette inkluderer også videreutvikling av samarbeid relatert til totalforsvaret.
- Forsvaret skal delta i og bidra til videreutviklingen av Joint Expeditionary Force (JEF).
- Forsvaret skal gjennomføre rustningskontrollaktiviteter i henhold til norske avtaleforpliktelser i Wien-dokumentet, Open Skies-avtalen og CFE-avtalen.

--

Styringsparameter 4	Styrket samhandling i totalforsvaret
Rapportering	Andre tertial
<p>Intensjon: Forsvaret skal planlegge og øve samvirke i rammen av totalforsvaret på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå iht. planverk, og forbedre evnen til gradert informasjonsutveksling med beredskapsaktører i totalforsvaret og andre relevante sivile samarbeidspartnere.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt samhandling og utviklingen innenfor totalforsvaret er i tråd med følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fellesoperativ øvingsaktivitet sammen med relevante aktører i totalforsvaret gjennomføres og evalueres årlig. • Forsvaret videreutvikler evnen til gradert samhandling med beredskapsaktører i totalforsvaret og andre relevante sivile samarbeidspartnere. 	

Styringsparameter 5	Målettede bidrag til internasjonale operasjoner og internasjonal innsats
Rapportering	Andre tertial
<p>Intensjon: Forsvaret skal kunne stille bidrag til internasjonale operasjoner, internasjonal innsats og stående NATO-styrker.</p> <p>Hæren skal kunne levere en bataljonsstridsgruppe til allierte operasjoner eller internasjonal innsats for en begrenset periode, etterfulgt av en redusert bataljonsstridsgruppe eller kompanistridsgruppe for en lengre periode. Hæren skal også kunne stille kjernen i en flernasjonalt brigadekommando for en begrenset periode. Ytterligere bidrag forutsetter samordning med enkeltbidrag fra øvrige deler av Forsvaret. Hærens bidrag må kunne operere under alliert ledelse, inngå i større allierte forband og kunne lede enheter fra andre nasjoner.</p> <p>Sjøforsvaret skal kunne bidra med relevante kapabiliteter i allierte og internasjonale operasjoner. Sjøforsvaret skal ha evne til å delta i stående maritime NATO-styrker og tidvis ha ledelsen over disse styrkene. I tillegg skal Sjøforsvaret kunne stille bidrag til langvarige maritime internasjonale operasjoner, eksempelvis knyttet til overvåking og patruljering samt sikring av skipsfarten nasjonalt og internasjonalt.</p> <p>Luftforsvaret skal kunne bidra med mindre enheter eller enkeltplattformer fra hele luftforsvarsstrukturen til allierte operasjoner eller annen internasjonal innsats. Luftforsvaret skal ha evne til å etablere et bidrag på inntil en skvadron-/luftvernsstridsgruppe for en kortere periode, eller med et redusert antall plattformer med lengre utholdenhet. I tillegg skal Luftforsvaret kunne stille understøttelse/basesett-kapasitet, og/eller brann-, redning-, og flyplasstjeneste.</p> <p>Forsvarets spesialstyrker skal på kort varsel og til enhver tid kunne stille styrker og taktisk ledelse til internasjonal innsats, som selvstendige bidrag eller i en alliert ramme, herunder med dedikerte helikopterressurser.</p> <p>FLO, Cyberforsvaret og FSAN skal være i stand til å understøtte norske styrkebidrag i utlandet. FSAN skal i tillegg kunne bidra med strategisk luftevakuering fra aktuelle operasjonsområder.</p>	

I støtte til Ukrainas forsvarskamp, skal Forsvaret legge til grunn ytterligere innsats i 2023. Forsvaret skal i tett dialog med, og på instruks i fra FD, justere innsatsen i tråd med endrede Ukrainske behov. Dette både med hensyn til mulige materielldonasjoner og i relasjon til eventuell støtte og bistand tilknyttet opplæring av ukrainsk personell, i Norge eller i et tredjeland. Forsvaret skal i slike tilfeller alltid vurdere anmodninger om donasjon opp mot risiko for operativ evne.

Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av egen evne til bidrag til internasjonale operasjoner og internasjonal innsats, inkl. bidrag som understøtter NATO og kollektivt forsvar. I tillegg skal Forsvaret gi en samlet redegjørelse for status og utvikling i støtten til Ukraina.

Oppdrag 1	Internasjonale operasjoner og internasjonal innsats
Rapportering	Andre tertialrapport
<p><i>NATOs beredskapsstyrker og Cooperative Deployment</i> Forsvaret skal videreføre deltakelse i NATO Response Force (NRF), inkludert Standing NATO Maritime Group 1 (SNMG1) og Standing NATO Mine Countermeasures Group 1 (SNMCMG1) og NATO Readiness Initiative (NRI). Forsvaret skal i perioder i 2023 ha ansvaret for NATOs jagerflyberedskap på Island. Forsvaret skal videreføre en styrket deltakelse i Enhanced Forward Presence (eFP) i 2023.</p> <p><i>Midtøsten</i> Forsvaret skal videreføre deltakelse i Operation Inherent Resolve (OIR) og NATO Mission Iraq (NMI). Logistikelementet i Jordan og forsvarssamarbeidet med Jordan videreføres. Deltakelse i Combined Task Force-150 (CTF 150) videreføres. Deltakelse i Operation European-led Maritime Awareness in the Strait of Hormuz (EMASOH) skal videreføres i 2023.</p> <p><i>Sahel og Vest-Afrika</i> Forsvaret skal støtte kapasitetsbyggingsaktiviteter i Sahel og Vest-Afrika etter føringer fra FD. Det skal prioriteres å oppnå styrket samarbeid med Frankrike og øvrige sentrale allierte. Forsvaret skal, med forbehold om avklaring av avtalemessig grunnlag, delta på aktiviteten <i>Flintlock 23</i>. Forsvaret skal stille personell til The International Academy for the Fight Against Terrorism (AIICT) i Elfenbenskysten.</p> <p><i>Andre internasjonale operasjoner og programmer</i> Forsvaret skal videreføre deltakelse i United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO), United Nations Mission in South Sudan (UNMISS), United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali (MINUSMA), United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (UNFICYP) og Multinational Force and Observers (MFO). Forsvaret skal overta planlegging og gjennomføring av kapasitetsbygging iht. bilaterale planer med Bosnia-Herzegovina, Georgia, Montenegro, Nord-Makedonia og Serbia. Støtte til det regionale programmet Balkan Medical Task Force fortsetter.</p> <p><i>Støtte til Ukraina</i> Forsvaret skal støtte og bistå opplæring av ukrainsk personell, i Norge eller tredjeland. Forsvaret skal ha kontakt med FD for å justere innsatsen ettersom behovene til Ukraina endrer seg.</p> <p><i>Integritetsbygging</i> Forsvaret skal implementere NATOs retningslinjer (Building integrity in operations – BIIO) og relevante deler av NATOs tiltaksplan (Building integrity action plan – BI AP). Implementering startet i 2022, og alle relevante deler skal være implementert i løpet av 2023.</p>	

Rapportering: Kort beskrivelse av status på de enkelte punktene.

Oppdrag 2	Bidra til implementering av tilleggsavtale med USA
Rapportering	Årsrapport
<p>Tilleggsavtalen om forsvarssamarbeid med USA (Supplementary Defense Cooperation Agreement -SDCA) trådte i kraft 17. juni 2022. Avtalen legger til rette for videreutvikling av forsvarssamarbeidet med USA. Før SDCA vil være fullt ut praktisk anvendbar må det gjennomføres en rekke forberedende tiltak, herunder forhandling av implementeringsavtaler og utarbeidelse av sikkerhetsplaner for de fire omforente områdene. Det legges til grunn at det vil ligge til rette for en full praktisk implementering av SDCA i løpet av 2023. Forsvaret vil i første halvår 2023 i økende grad bli involvert i forberedelsene til implementeringen, og må i tillegg forberede organisasjonen på den praktiske betydningen av avtalen i forbindelse med USAs militære tilstedeværelse i Norge. Forsvarsdepartementet vil komme tilbake til konkrete oppdrag gjennom supplerende tildelingsbrev.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kort vurdering av status på egne oppdrag som følge av implementeringen av SDCA-avtalen.</p>	

Oppdrag 3	Samarbeid med Russland
Rapportering	Andre tertialrapport
<p>Intensjon: Det bilaterale forsvarssamarbeidet med Russland er siden 2014 suspendert. Forsvaret skal imidlertid søke å gjennomføre og opprettholde enkelte samarbeidsaktiviteter og kommunikasjonskanaler med Russland innenfor skjermede deler av det bilaterale samvirket med Russland som er av avgjørende betydning for forutsigbarhet og sikkerhet i nord.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kort vurdering av status i samarbeidet.</p>	

5.2 Resultatmål 2: God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt

Resultatmål 2	God beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt
Rapportering	Tertial- og årsrapport
<p>Intensjon: Forsvarets rapportering viser at det fortsatt er svakheter tilknyttet beredskap og evne til oppgaveløsning i det høyere konfliktspekteret. Evnen til å respondere hurtig og adekvat med relevant kampkraft innen angitte krav til klartider, og med tilstrekkelig utholdenhet, skal derfor videreutvikles. Effektiv beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt krever i tillegg at Forsvaret innehar et tilgjengelig, oppdatert og avstemt operativt planverk, evne til alliert samvirke, mottak og understøttelse i tråd med planverket, samt tidsriktig sivil understøttelse i hele krisespekteret til nasjonal og alliert innsats i rammen av totalforsvaret. Dette må også øves i fredstid.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal vurdere status innenfor beredskap og evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt, herunder fremtidig prognose og tidligere utvikling.</p>	

Styringsparameter 1	Styrkestrukturens evne og kapasitet
Rapportering	Andre tertialrapport

Intensjon: En beredskapsklar styrkestruktur som tilfredsstillende operative krav er fundamentet for god evne til operasjoner i krise og væpnet konflikt. Forsvarets styrkestruktur skal levere tilfredsstillende operativ evner i krise og krig i tråd med utledede og tidsfaste operative krav, basert blant annet på NATOs kapabilitetskodeverk.

Rapportering: Forsvaret skal vurdere status på oppfyllelse av styrkestrukturens operative krav. Overordnet status vurderes for:

- Landdomenet
- Luftdomenet
- Maritimt domene
- Cyberdomenet
- Spacedomenet
- Understøttelse
- Fellesoperativt

Styringsparameter 2	Økt reaksjonsevne (klartider)
Rapportering	Andre tertial
<p>Intensjon: Strukturen skal være beredskapsklar i henhold til angitte klartider i vedlegg 2 Klartider. Innen utgangen av 2023 skal reaksjonsevnen til Forsvarets vedtatte struktur bedres sammenliknet med utgangen av 2022. Forsvaret skal gjennomføre årlige beredskapstester av utvalgte strukturelementer for å verifisere at krav til klartider oppfylles.</p> <p>Rapportering: Med utgangspunkt i krav i vedlegg 2, Klartider, skal status for styrkestrukturens reaksjonsevne angis for Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Heimevernet, Forsvarets Spesialstyrker, FOH, FSAN, CYFOR og FLO, med en vurdering av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • personellberedskap • andel avdelinger med oppdatert og godkjent Komplette oppsettingsplan (KOP) • andel avdelinger med oppdatert og godkjent beredskapsplanverk • materiellberedskap • forsyningsberedskap alle forsyningsklasser • treningsnivå <p>Dersom reaksjonsevnen avviker fra klartidsvedlegget skal det redegjøres for hva som anses som faktiske klartider, og for årsaken til avvikene. Forsvaret skal gå i dialog med departementet dersom det anses som formålstjenlig å justere klartidene i løpet av året.</p>	

Styringsparameter 3	Styrket operasjonsutholdenhet
Rapportering	Andre tertial
<p>Intensjon: Kravet til operasjonsutholdenhet er at styrkestrukturen totalt har tilgjengelig understøttelse og forsyninger av alle klasser.</p> <p>Rapportering: Med utgangspunkt i angitt krav i vedlegg 1 Klartider skal status for styrkestrukturens operasjonsutholdenhet angis for Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Heimevernet, Forsvarets Spesialstyrker, FOH, FSAN, CYFOR og FLO, med en vurdering av om utviklingen er i tråd med følgende krav for forsyningsberedskap:</p>	

- I tillegg skal Forsvaret gi en kvalitativ vurdering av status på følgende resultatkrav: Innen utgangen av 2023 er det etablert et nasjonalt lagringskonsept.

Styringsparameter 4	Tilgjengelig operativt planverk
Rapportering	Andre tertial
<p>Intensjon: Forsvaret skal inneha relevant operativt planverk som beskriver hvordan Forsvarets kapasiteter skal benyttes gjennom hele konfliktspekteret fra fred til krig. Dette inkluderer i nødvendig grad underliggende planer for understøttelse av Beredskapssystem for Forsvaret (BFF) samt planverk for sikring av nøkkelobjekter, herunder bistand til politiets objektsikring. Planverket skal være avstemt med alliert planverk på alle nivå. Planverket skal være harmonisert mot Sivilt beredskapssystem, og det skal gjennomføres konsekvensvurderinger av tiltakene i Nasjonalt beredskapssystem.</p> <p>Forsvaret skal støtte videreutvikling av NATOs planverksarbeid på strategisk, operasjonelt og taktisk nivå som del av implementeringen av NATOs Konsept for avskrekking og forsvar av alliansen (DDA).</p> <p>Forsvaret skal bidra til å videreutvikle det nordiske samarbeidet tilknyttet utvikling av operativt planverk. Gitt finsk og svensk medlemskap i NATO, inkluderer dette planverksarbeid både i et nordisk perspektiv, og forsvar av Norden i et helhetlig NATO-perspektiv.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt følgende krav er oppfylt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det operative planverket er oppdatert, avstemt og harmonisert både nasjonalt, i rammen av NATOs forsvarsplaner og bilaterale forsterkningsplaner, samt med tanke på gjensidig sivil-militær støtte i rammen av totalforsvaret. • Samarbeidet med NATOs kommando- og styrkestruktur generelt, men med Joint Force Command Norfolk (JFC NF) spesielt, skal videreutvikles. • Forsvaret skal arbeide mot å kunne bidra til ledelse av logistisk understøttelse av allierte styrker innenfor rammen av NATO, og kunne utgjøre rammeverket for en NATO Joint Logistics Support Group. • Forsvaret skal gi Forsvarsbygg grunnlag for å prioritere midler til kritisk infrastruktur i henhold til operativt planverk. <p>I tillegg skal rapporteringen inneholde en overordnet vurdering av status på planarbeid relatert til alliert og nordisk operasjonsplanlegging. NATOs planverksrevisjon, med spesiell vekt på planverksrevisjoner relevant for Norge og norske nærrområder, skal vies særskilt oppmerksomhet.</p>	

Styringsparameter 5	Forbedret evne til alliert mottak
Rapportering	Andre tertial
<p>Intensjon: Evnen til alliert mottak skal styrkes blant annet ved å etablere avdelinger med ansvar for alliert mottak. Disse skal ha reaksjonsevne tilpasset forventet ankomst av allierte styrker i krise og krig. I tillegg skal Forsvaret ha tilgang på nødvendig beredskapskritisk infrastruktur og logistisk understøttelseskapasitet i rammen av totalforsvaret. Planverk for mottak av allierte forsterkninger skal holdes oppdatert, og Forsvaret skal øve og trene mottak og understøttelse av allierte styrker i rammen av dette planverket.</p> <p>Forsvaret skal videreføre aktiviteter på Andøya i tråd med supplerende tildelingsbrev 2022 nr. 83 blant annet for å opprettholde evne til alliert mottak og samarbeid med nære allierte.</p>	

Gitt finsk og svensk NATO-medlemskap er det sannsynlig at krav og forventninger om norsk mottakskapasitet for allierte styrker vil øke. Det vil også innebære at denne evnen må ses i en bredere kontekst enn dagens planverk indikerer. Forsvaret må derfor være forberedt på å gjennomføre ytterligere utredningsoppdrag og analyser som sikrer helhetlige vurderinger tilknyttet alliert mottak i lys av finsk og svensk NATO-medlemskap.

Forsvaret skal, spesielt i dialogen med USA, forberede og legge til rette for tilstrekkelig forhåndslagring i både land-, sjø- og luftdomenet. Forsvaret skal forvalte de bilaterale avtalene knyttet til forhåndslagring og forsterkning, herunder Marine Corps Prepositioning Program-Norway (MCPNN), Co-located Operating Bases (COB), forhåndslagringen av amerikansk feltsykehus i Norge på grunnlag av MoU med U.S. Navy fra 1987.

Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt Forsvarets evne til alliert mottak utvikles i tråd med intensjonen og følgende resultatkrav:

- Styrke evne til mottak allerede i fredstid, herunder økt samarbeid med Finland og Sverige.
- Nasjonalt operativt planverk inkluderer planer for mottak og understøttelse av allierte forsterkninger.
- Mottaksområder, infrastruktur og styrkeelementer dedikert for alliert mottak i operativt planverk benyttes i forbindelse med alliert og nasjonal trening og øving, herunder også Andøya og Bodø.
- Utvikling i tilgjengelighet på infrastruktur som er planlagt benyttet til alliert mottak iht. operativt planverk.
- Klartider/tilgjengelighet for infrastruktur og styrkeelementer (herunder understøttelseskapasitet i rammen av totalforsvaret) er harmonisert med forventet alliert reaksjonsevne.
- Status på bilaterale forhåndslageravtaler, samt pågående prosesser knyttet til økt tilrettelegging og videreutvikling av all alliert forhåndslagring i Norge.

Styringsparameter 6	Forbedret evne til støtte fra totalforsvaret
Rapportering	Andre tertialrapport
Intensjon: Forsvaret skal identifisere behov og i samarbeid med sivile aktører utvikle planer som sikrer nødvendig sivil støtte i form av varer, tjenester og tilgang til infrastruktur for nasjonale og allierte styrkestrukturer iht. planverk.	
Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt utviklingen hva gjelder sivil understøttelse av Forsvaret i rammen av totalforsvaret er i tråd med følgende resultatkrav:	
<ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret har gjennom inngåtte avtaler sikret tilgjengelighet på kritiske varer, tjenester og infrastruktur iht. operativt planverk, herunder innenfor logistikk, drivstoff, sanitet og proviant. 	

Oppdrag 4	Videreutvikling av helhetlig reservistkonsept
Rapportering	Årsrapport
Forsvaret skal i 2023 fortsette utviklingen av den aktive reserven, herunder kontinuerlig styrkedisponering og økt trening og øving av reservister i hele styrkestrukturen inkludert, men ikke begrenset til, Heimevernet. Antall øvingsdøgn for reservister i hele Forsvaret - inkludert, men ikke begrenset til, Heimevernet - skal øke i 2023, sammenlignet med inngangen til 2022.	
Forsvaret skal innen utgangen av 2023 innføre ny godtgjøringsmodell for reservister, samt et konsept for arbeidsgiverdialog.	

Rapportering: Beskrivelse av status

Oppdrag 5	Forsvarets kapasitet innenfor CBRNE-operasjoner
Rapportering	Andre tertial og årsrapport
<p>Intensjon: Hensikten med CBRNE-satsingen er å styrke Norges og forsvarssektorens evne til å håndtere statlig eller ikke-statlig målrettet bruk av CBRNE-virkemidler, eller ulykker med eller utilsiktet omsetting av CBRNE-materiale i samfunnet. Forsvaret skal øke kompetansen og kapasiteten innenfor operativt CBRNE-arbeid i fred, krise og krig.</p> <p>Rapportering: Forsvaret bes rapportere status og fremdrift i satsingen, med vekt på:</p> <ul style="list-style-type: none">• Forsvarets samlede arbeid med CBR(N)E og dennes betydning for forsvarsevne og totalforsvarsevne, herunder en vurdering av FFIs evne til å understøtte Forsvaret.• Status på planene som ble fremsendt FD i mai 2021, der FFI og Forsvaret redegjorde for hvordan de ville benytte satsningsmidlene på tiltaksområdene personell og kompetanse, materiell og teknologi, samt trening, øving og samvirke.• Nåværende og fremtidige utfordringer innenfor porteføljen. <p>Rapportering: Beskrivelse av status</p>	

Oppdrag 6	Battle Decisive Munition (BDM)
Rapportering	Andre tertial
<p>Intensjon: Oversikt over oppdatert status på BDM som inkluderer behov, dagens status, samt forventede og planlagte anskaffelser sett i forhold til beholdninger i et flerårig perspektiv. Oversikten må også kunne identifisere eventuelle avvik fra nasjonale behov og hvorvidt totalbehovet inkluderer ytterligere nasjonale behov utover NATOs kapabilitetsmål. samt Forsvarets vurderinger og prioriteringer.</p> <p>Rapportering: Beskrivelse av status</p>	

5.3 Resultatmål 3: Langsiktig kapabilitetsbygging

Resultatmål 3	Langsiktig kapabilitetsbygging
Rapportering	Tertial- og årsrapport
<p>Intensjon: I de nærmeste årene skal Forsvaret fase inn en rekke nye kapabiliteter og gjennomføre flere oppgraderinger av eksisterende kapabiliteter for å sikre operativ relevans. I struktur- og organisasjonsutviklingen må Forsvaret utvikle enkeltelementer – herunder materiell, personell og kompetanse, IKT og EBA – slik at de er tilgjengeliggjort til riktig tid. Det forutsetter at Forsvaret planlegger for å håndtere sammenhenger mellom innsatsfaktorene. Forsvaret skal søke å bestille kommersielt tilgjengelig materiell og løsninger der det er hensiktsmessig.</p> <p>Prisøkninger, endringer i valutakurs og manglende effektivisering har ført til økte merbehov i sektoren. Dette ble beskrevet i Meld. St. 10 (2021-2022), og prognosen er ytterligere forverret siden fremleggelsen av denne. I 2022 og 2023 er det foretatt omprioriteringer fra materiellinvesteringer til drift for å opprettholde aktivitetsnivået i Forsvaret i en krevende</p>	

sikkerhetspolitisk situasjon. Omprioriteringene fra investering til drift innebærer imidlertid at enkelte strukturelementer ikke vil kunne realiseres i henhold til vedtatt langtidsplan. Det er foreløpig uavklart hvilke strukturelementer som vil påvirkes og det er derfor behov for å avklare ambisjonene for kapabilitetsbygging i 2023.

De omfattende investeringsprosjektene stiller krav til god styring og kontroll, og at sammenhengen mellom drift- og investeringskostnadene hensyntas. En vellykket videreutvikling av eksisterende og realisering av nye strukturelementer forutsetter at Forsvaret evner å løse kapabilitets- og kapasitetsbehov innovativt samtidig som de bidrar til å realisere økonomiske, miljømessige og bærekraftige løsninger.

Forsvaret skal ha god evne til prosjekteierstyring av leverandøretatene Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell. Som prosjekteier for majoriteten av investeringsprosjektene har Forsvaret ansvar for at prosjektene gjennomføres med en riktig balanse mellom tid, kostnad og ytelse. Prosjektene skal gjennomføres slik at de i gjennomsnitt er innenfor styringsrammen som er gitt i oppdrag fra FD. Der det er hensiktsmessig bør Forsvaret søke kunnskapsgrunnlag fra Forsvarets forskningsinstitutt.

Videre skal bemanningen styrkes på utvalgte områder for å øke Forsvarets evne til oppgaveløsning. Det er vesentlig at slik styrking sees i sammenheng med personell- og kompetansesammensetningen som allerede finnes i organisasjonen, slik at samlet antall årsverk til enhver tid balanseres innenfor tildelt budsjett og fremtidige økonomiske planrammer. Forsvaret må også evne å omprioritere årsverk basert på behov innenfor Forsvarets samlede årsverksbeholdning. Dersom slike omprioriteringer har vesentlige konsekvenser for andre områder av strukturen må dette synliggjøres i rapporteringen til departementet.

Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av overordnet fremdrift innenfor Forsvarets struktur- og organisasjonsutvikling, med vekt på vesentlige avvik eller forsinkelser. I rapporteringen på målet skal Forsvaret gi en vurdering av fremdrift og eventuelle utfordringer i investeringsprosessene i sektoren. Rapporteringen skal også inneholde en vurdering av rådgivning og leveranser fra etatene Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell, samt Forsvarets forskningsinstitutt der hvor det er relevant.

Under styringsparameterne på målet skal Forsvaret hvert tertial hente inn rapporteringsgrunnlag fra prosjektene knyttet til det enkelte strukturtiltak. Oversikten skal inneholde informasjon om fremdriften på fastsatt plan, framdrift i tid og kostnad samt tids- og kostnadsprognose, de kritiske største usikkerheter med tilhørende årsaksforklaring, og usikkerhetsreducerende tiltak og endringslogg. Rapporten skal dessuten inneholde korte forklaringer av årsaksforholdene knyttet til avvik og resultater.

Videre skal rapporteringen på målet inneholde en statusvurdering for personell- og kompetanseutviklingen, som angir status på følgende resultatkrav:

- Det skal i tråd med forutsetningene i langtidsplanen skje en styrking på 550 årsverk og 700 vernepliktige innen utgangen av 2024, og 2250 årsverk og 3000 vernepliktige innen utgangen av 2028. Forsvaret skal i 2023 styrke bemanningen med om lag 200 årsverk. Forsvaret skal oppbemanne for å sikre økt operativ evne og rapportere på faktisk oppbemanning fordelt på driftsenhet og nivå 3 (tilsvarende Brigade Nord og FLF, luftving og Kystvakt/Marinen), samt redegjøre for vurderingene som ligger bak prioriteringene. Det vises for øvrig til krav om økt oppbemanning i HV under styringsparameter 4.
- I 2023 skal vedlikehold av personellrelatert EBA og PBU styrkes, herunder kaserner og PBU til vernepliktige. Forsvaret skal gi FB grunnlag for å gjøre prioriteringer av den

personellrelaterte EBAen.

Forsvaret skal i tillegg hvert tertial levere en porteføljestatusrapport i henhold til fastsatt mal. Ved siden av å inneholde kvantitativ, aggregert informasjon om prosjektene, skal rapporten inneholde analyser om årsakene til avvik og resultater, samt anbefalinger om tiltak for å redusere konsekvensene av avvik og eventuelt oppnå forbedringer i investeringsprosessen.

Styringsparameter 1	Styrking av Hæren
Rapportering	Første tertial
<p>Intensjon: Hæren skal være i stand til å løse landmilitære oppdrag i høyintensitetskonflikter, opprettholde god situasjonsforståelse, påføre tap, ta og holde lende, samt sinke en fremrykkende motstander. Hæren skal bidra til å sikre allierte mottaksområder.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt utviklingen av Hæren foregår i tråd med følgende krav:</p> <p>Operativt materiell:</p> <ul style="list-style-type: none">• Innen utgangen av 2025 er nye artilleriskyts og ny artillerilokaliseringsradar innfaset.• Fra 2025 begynner innfasing av stridsvognskapasitet.• Innen utgangen av 2026 er pansrede kjøretøy modernisert og innfaset.• Innen utgangen av 2026 er bærbart luftvern og mobilt kampluftvern innfaset.• Fra 2026 begynner innfasing av langtrekkende presisjonsild. <p>Organisasjon:</p> <ul style="list-style-type: none">• Brigade Nord:<ul style="list-style-type: none">○ Fra 2026 starter oppbyggingen av den fjerde mekaniserte manøverbataljon i Brigade Nord. Det skal tas sikte på å være fullt operativ i 2032.• Finnmark landforsvar:<ul style="list-style-type: none">• Innen utgangen av 2025 er Porsanger bataljon med støtteelementer fullt etablert.• Innen utgangen av 2025 har Finnmark landforsvar full operativ kapasitet.• Felleselementer:<ul style="list-style-type: none">• Det skal opprettes en Ingeniørbataljon, en Logistikkbataljon og en Transportbataljon. Disse skal være fellesavdelinger i Hæren basert på kombinasjon av videreføring og omorganisering av eksisterende avdelinger i Hæren, og tilførsel av nye kapasiteter.• Innen utgangen av 2025 er det etablert et kadrebasert CBRN-kompani på Sessvollmoen.• Innen utgangen av 2026 er en kadrebasert tung ingeniørbataljon og en kadrebasert militærpolitibataljon etablert som felleselementer. Disse skal ha kapasitet til vertslandsstøtte og understøttelse av fellesoperasjoner.• Ny felles rekruttutdanning på Terningmoen etableres for utdanning av soldater til Hæren, Heimevernet og fellesavdelinger.	

Styringsparameter 2	Styrking av Sjøforsvaret
Rapportering	Første tertial
<p>Intensjon: Den langsiktige utvikling i Sjøforsvaret skal bidra til økt evne til å løse sjømilitære oppdrag i hele konfliktspekteret, herunder bidra til sikring av sjøverts forsyningslinjer og alliert</p>	

mottak, økt evne til situasjonsforståelse, myndighetsutøvelse og suverenitetshevdelse gjennom tilstedeværelse, samt å videreføre evnen til støtte for det sivile samfunn.

Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt utviklingen av Sjøforsvaret, herunder personellopptrapping, foregår i tråd med følgende resultatkrav:

Operativt materiell:

- Skjold-klasse korvetter videreføres frem mot 2030.
- Nødvendige tiltak gjennomføres for å holde fire Nansen-klasse fregatter teknisk relevante til de blir erstattet av nye kapasiteter.
- Det fases inn fire nye ubåter fra slutten av 2020-tallet. Ubåtkapasitet opprettholdes gjennom perioden med innfasing.
- Nordkapp-klasse kystvaktfartøy erstattes med Jan Mayen-klassen innen utgangen av 2024.
- Kapasiteten til Alta- og Oksøy-klassen mineryddefartøyer videreføres frem til nye minemottiltak-systemer er operative innen utgangen av 2028.
- Oppdateringstiltak gjennomføres for å videreføre KV Harstad og Nornen-klassen ut levetiden til etter 2030.
- Det gitte oppdraget om konseptvalgutredning skal vurdere hvordan standardisert fartøystype kan erstatte leid fartøysstruktur når leiekontraktene utløper, samt som erstatning for dagens kystvakt og støttefartøy når disse når enden av sin levetid.

Organisasjon:

- Kystjegerkommandoen videreutvikles med økt evne til bordingsoperasjoner, bygge situasjonsforståelse og levere måldata til langtrekkende presisjonsvåpen.
- Rekruttutdanningen ved KNM Harald Haarfagre på Madla videreutvikles til bruk av Sjøforsvaret, Luftforsvaret og fellesavdelinger.

Styringsparameter 3	Styrking av Luftforsvaret
Rapportering	Første tertial
<p>Intensjon: Dimensjonerende ambisjon for Luftforsvaret er å være i stand til å opprettholde luftromskontroll, god situasjonsforståelse, samt støtte med luftmobilitet, medisinsk luftevakuering, informasjonsinnsamling og presisjonsengasjement i hele konfliktspekteret. Innføringen av nye flysystemer vil ha hovedprioritet i Luftforsvaret frem mot 2025.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt utviklingen av Luftforsvaret foregår i tråd med følgende krav:</p> <p>Operativt materiell:</p> <ul style="list-style-type: none">• Innen utgangen av 2025 har F-35 oppnådd full operativ kapasitet.• Innen utgangen av 2023 er Sea King erstattet av AW101.• Fra 2025 til 2029 vil innfasing av nye luftromssensorer pågå.• P-3 Orion erstattes av P-8 Poseidon maritime patruljefly med base på Evenes. P-8 skal oppnå full operativ kapasitet i løpet av 2025.• NASAMS-systemet oppgraderes, og som del av denne oppgradering innføres SHORAD-kapasitet. Innen 2025 skal kapasiteten utvides og strukturen i Hæren og Luftforsvaret skal virke sammen.• Fra 2024 anskaffes nye helikoptre til dedikert helikopterstøtte for Hæren.• Fra 2024 anskaffes nye helikoptre til spesialstyrkene.	

Organisasjon:

- Forberede etablering av maritim helikopterkapasitet.
- Innen utgangen av 2025 er evnen til ledelse av luftoperasjoner styrket.
- Luftforsvarets utdanningsvirksomhet på Værnes etablert og Kjevik lagt ned innen 2025.
- Utdanningsvirksomhet knyttet til baseforsvar i Luftforsvaret videreutvikles i Trøndelag, tilpasset Forsvarets organisasjon og struktur.
- Etabler en skvadronsledelse på Bardufoss som en forskuttering av overbygningen til organisasjonen som skal operere fremtidige helikopterkapasitet til støtte for Hæren.

Styringsparameter 4	Styrking av Heimevernet
Rapportering	Første tertial
<p>Intensjon: Heimevernet skal være i stand til å gjennomføre territoriale operasjoner, herunder opprettholde god situasjonsforståelse, ivareta sivil/militært samarbeid, vakt og sikring samt støtte alliert mottak.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt utviklingen av Heimevernet, herunder personellopptrapping, foregår i tråd med følgende krav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapasiteten til desentralisert lagring styrkes. • Bemanningen skal styrkes i 2023 for å bedre robustheten i HV-staben og ivaretagelsen av territorielt ansvar. • Områdestrukturen skal styrkes i 2023 fra 37 000 til 37 500 soldater. 	

Styringsparameter 5	Styrking av Forsvarets Spesialstyrker
Rapportering	Første tertial
<p>Intensjon: Forsvarets spesialstyrker (FS) skal videreutvikles for å øke evnen til å gjennomføre spesialoperasjoner i hele konfliktspekteret, tverrsektorielt, bi- og multilateralt og i en allianse-ramme. FS skal øke evnen til å bidra i operasjoner over tid, samt legge til rette for bedre integrering av nasjonale og allierte partnere i operasjoner i Norge og i utlandet. Bistand til det sivile samfunn skal videreføres, herunder kontraterror og krisehåndtering, og videreutvikle evnen til å håndtere irregulære og sammensatte trusler.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt utviklingen av Forsvarets spesialstyrker foregår i tråd med følgende krav:</p> <p>Operativt materiell:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innen utgangen av 2024 tilføres tre Norwegian Combat Craft Medium (N-CCM). <p>Organisasjon:</p> <p>Støtte til sivil sektor styrkes, herunder evnen til kontraterror, krisehåndtering og håndtering av irregulære og sammensatte trusler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nasjonalt spesialoperasjonssenter (NSOS) og en NATO Special Operations Component Command for Small joint Operations minus (SOCC SJO-) med utgangspunkt i NSOS skal være operativt innen utgangen av 2024. Det tas sikte på at SOCC SJO- skal være deployerbar innen utgangen av 2028. • Ny maritim Special Operations Task Group (SOTG) opprettes i MJK med utgangspunkt i Ramsund orlogsstasjon, med full operativ evne innen utgangen av 2026. • Økt evne til spesialoperasjoner med Bell 412. 	

Styringsparameter 6	Styrking av øvrige driftsenheter
Rapportering	Første tertial
<p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av hvorvidt utviklingen foregår i tråd med følgende resultatkrav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innen utgangen av 2026 skal Forsvaret avvikle Forsvarets leir på Kjeller med flyplass gjennom en gradvis frigjøring av arealet. • Innen utgangen av 2028 skal det etableres et sanitetsledelselement på bataljonsnivå i FSAN. • Innen utgangen av 2028 skal FSANs evakueringskapasitet styrkes. • Cyberforsvarets evne til å støtte Forsvarets operasjoner styrkes. • Innen utgangen av 2024 skal milCERT være fullt etablert. • Innen utgangen av 2026 er det etablert en kadrebasert RSOM-bataljon som felleselementer for hele Forsvaret. 	

Oppdrag 7	Forsvarets kompetanseproduksjon
Rapportering: Første tertial	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status med fokus på planlagte og gjennomførte tiltak
<p>Intensjon: Forsvaret skal tilrettelegge utdanning og rekruttering slik at etaten i størst mulig grad har riktig kompetanse til rett tid. Dette innebærer å sikre nødvendig kompetansemangfold, utnytte potensialet i Ordning for militært tilsatte (OMT) og utdanningssystemet og nyttiggjøre seg et bredt rekrutteringsgrunnlag og differensierte seleksjonsprosesser, samt fleksibel utnyttelse av kompetanse. Forsvaret skal samordne utdanning på tvers av sektorer, forsvarsgrener og driftsenheter. Kompetanseproduksjon i Forsvaret skal ses i sammenheng med den sivile kompetanseproduksjonen.</p> <p>Forsvaret skal videreføre arbeid med nivådannende utdanning, læringsteknologi og fag- og funksjonsutdanning. For å nå målet om en konkurransedyktig spesialistkarriere skal Forsvaret arbeide for kontinuerlig kompetanseutvikling for spesialistene.</p> <p>Rapportering: Rapporteringen skal gi en kvalitativ vurdering av status innenfor intensjonen for videreutvikling av utdanningssystemet, som også inneholder en vurdering av følgende krav:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret fortsetter arbeidet med å identifisere og legge til rette for å utnytte potensialet for akkreditering av militær fag- og funksjonsrettet utdanning. • Elevtallet på Krigsskolen, Sjøkrigsskolen, Luftkrigsskolen og Cyberingeniørskolen skal økes i 2023. I budsjettet er det lagt til grunn en økning på totalt 83 elever. • Kurs- og kompetanseheving for Heimevernet styrkes. 	

Oppdrag 8	IKT-utvikling
Rapportering: Første tertial og årsrapport	Rapporteringsformat: Beskrivelse av status
<p>Intensjon: Forsvaret skal ha en sterk evne til å utnytte det operative potensialet i digital samhandling, herunder kommando og kontroll og samvirke i fellesoperasjoner. Teknologien skal understøtte det funksjonelle behovet for sikret og tilgjengelig informasjon i alle situasjoner. Forsvaret skal ha sikre plattformer med tjenester som bidrar til effektiv ressursbruk i hele Forsvarets virksomhet, med utgangspunkt i digitalisering og utvidet bruk av skytjenester.</p> <p>Forsvaret skal arbeide aktivt med videreutvikling av IKT i sektoren. Dette innebærer å styrke egen styring av IKT-prosjekter, herunder gjennom satsning på kompetanse og forståelse innenfor IKT. Dette innebærer også å innrette IKT-organisasjonen i sektoren i henhold til de strategiske IKT-</p>	

programmene MAST og Mime for å kunne hente ut ønsket effekt av strategisk samarbeid med næringslivet. Forsvaret, støttet av FMA, FB og NSM, gis i oppdrag å gjennomføre Mime leveransebølge 2 fra 2023 ihht. eget oppdragsbrev fra departementet.

Forsvaret skal ha en oppdatert oversikt over egne skjermingsverdige informasjonssystemer. Det skal gjennomføres risikovurderinger som skal legges til grunn for fastsetting av forsvarlig sikkerhetsnivå for systemene. Forsvaret skal følge opp forbedring av sikkerhetstilstanden i informasjonssystemene og operasjonalisere IKT-sikkerhetsstyring ved å gjennomføre plan for tiltak innen sikkerhetsstyring og IKT-sikkerhetsstyring i Forsvaret og forsvarssektoren.

Rapportering:

- Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av status på arbeidet med implementering av sektorens IKT-strategi, herunder fremdrift i gjennomføringen av plan for tiltak innenfor sikkerhetsstyring og IKT-sikkerhetsstyring og en beskrivelse av framdriften på de mest sentrale IKT-prosjektene, inkludert programmene MAST og Mime.
- Forsvaret skal levere kvalitative vurderinger av effekter og gevinster av IKT-satsningene i sektoren, samt vurderinger av årsaker og tiltak ved eventuell risiko, samt Forsvaret skal levere en kvalitativ vurdering av status og utfordringer innenfor IKT-sikkerhet i sektoren.
- Forsvaret skal gi en vurdering av status for gjennomføring av verdi- og risikovurderinger og status for sikring av skjermingsverdige informasjonssystemer.
- FD vil avholde månedlige fagmøter med Forsvaret. I forkant av disse bes Forsvaret om å oversende egnet dokumentasjon som saksgrunnlag.

Oppdrag 9	Oversikt over strukturutviklingen
Rapportering: Første tertial	Rapporteringsformat: Beskrivelse av status
Intensjon: Det er behov for å etablere en løpende oversikt med tilhørende kostnader for nåværende og planlagt struktur. Forsvaret skal arbeide for å implementere en langsiktig løsning der plan- og økonomimoduler er integrert i et ERP-system, som gir en helhetlig oversikt over strukturen og planlagt utvikling med tilhørende kostnader.	
Rapportering:	
<ul style="list-style-type: none"> • Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av status i arbeidet med pågående prosjekter. 	

6. Forutsetninger for og forventninger til måloppnåelse

6.1 Modernisering og effektivisering

Oppdrag 10	Modernisering og effektivisering
Rapportering	Tertial- og årsrapport
Gjennom målrettet moderniserings- og effektiviseringsarbeid (M&E) skal forsvarssektoren frigjøre minst 1,9 milliarder 2020-kroner innen utgangen av 2024 til å videreutvikle og styrke forsvarssektoren. Forsvaret skal organisere og lede dette arbeidet, med støtte fra de andre etatsjefene.	
Samtlige tiltak i Forsvarets plan for gevinstrealisering skal utredes i tråd med utredningsinstruksen. Tiltak i moderniserings- og effektiviseringsporteføljen som innebærer endring i roller/ansvar/myndighet mellom etatene i forsvarssektoren, eller som innebærer flytting eller	

nedtrekk av statlige arbeidsplasser, skal legges frem for FD til godkjenning i tilstrekkelig tid før implementering. Det skal også sikres tilstrekkelig og reell medvirkning fra relevante arbeidstakerorganisasjoner.

Tiltakene i gevinstrealiseringsplanen skal være realistiske og det må tydelig fremkomme om gevinstene tar effekt mot langtidsplanens kravstilte gevinstuttak. Planen skal inneholde en periodisert oversikt over regnskapsført og prognostisert gevinstuttak for de ulike tiltakene. Det skal fremkomme hvilke tiltak gevinstene er knyttet til. Dersom det planlegges med et lavere gevinstuttak i sektoren enn hva som er akkumulert kravstilt ved utgangen av 2023 skal Forsvaret snarest fremme en anbefaling til FD på hvordan avviket søkes håndtert for inneværende år. Videre skal det redegjøres for realisering av gevinster på til sammen 400 mill. kroner fra tiltaksområder som gjenstår fra forrige planperiode.

Søknader om bruk av omstillingsmidler innenfor modernisering og effektivisering for 2023 skal koordineres av Forsvaret og sendes departementet som del av innspillet til Revidert nasjonalbudsjett for 2023 eller innspill til omgruppering 2023. Søknadene skal inneholde Forsvarets vurdering av tiltaket i tillegg til en bekreftelse på om bruk av midlene er basert på godkjente fremdriftsplaner, inkludert businesscase med tilhørende gevinstrealiseringsplan. Også søknader om bruk av omstillingsmidler for tiltak som har gevinster av en mer kvalitativ karakter også kan fremmes departementet for godkjenning. Søknader om bruk av omstillingsmidler som Forsvaret vurderer ikke tar effekt mot langtidsplanens kravstilte gevinstuttak skal også videresendes til FD.

Rapporteringen skal inneholde en status på følgende resultatkrav:

- Forsvaret skal gi en status på sektorens gevinstrealiseringsplan for perioden 2021–2024, herunder en oversikt over planens tiltak, milepæler og risiko per M&E-prosjekt.
- Forsvaret skal jobbe mot en gevinstrealisering for sektoren som ved utgangen av 2023 akkumulerer seg til om lag 1 490 mill. kroner. Forsvaret skal i tillegg redegjøre for realiseringen av gevinster på til sammen 400 mill. kroner fra tiltaksområder som gjenstår fra forrige planperiode.
- Rapporteringen skal inkludere en vurdering av samhandling og ressursinnsats på tvers av etatene i forsvarssektoren innenfor effektiviseringsarbeidet.
- Forsvaret skal lede arbeidet med å etablere en felles HR-leveransemodell for sektoren, som understøtter etatenes behov for HR-tjenester i fred, krise og krig. Leveransemodellen skal være operativ snarest mulig og senest innen 2025.
- Forsvaret skal rapportere på utviklingen av eventuelle nye tiltak som er identifisert.
- Forsvaret skal oversende egnet dokumentasjon som saksgrunnlag for fagmøter mellom departementet og Forsvaret om modernisering og effektivisering.

6.2 FNs bærekraftsmål

Oppdrag 11	Bærekraft
Rapportering: Første tertial og årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status
Regjeringens handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030, jf. Meld. St. 40 (2020-2021) skal ligge til grunn for sektorens arbeid. Forsvaret skal koordinere arbeidet i sektoren og være koordinerende etat opp mot FD.	

Rapporteringen skal inneholde en status på følgende resultatkrav:

- Integrasjon av bærekraftshensyn i sektoren. Status på prioriteringer, målsetninger og tiltak innenfor samtlige bærekraftsdimensjoner skal beskrives.

Særskilt om klima og miljø

- Det skal ved begynnelsen av 2023 være utarbeidet og startet oppfølging av tiltaksplaner for å implementere klima- og miljøstrategien i tråd med supplerende tildelingsbrev nr. 64 2022 til Forsvaret.

Særskilt om likestilling og mangfold

- Forsvaret skal bli mer likestilt og mangfoldig i 2023. Forsvaret skal utarbeide en helhetlig plan i for utvikling og implementering av mangfold, likestilling og kjønnsperspektiv i Forsvaret, inkl. etatens strategi for mangfold og tilrettelegging for allmenn verneplikt. Planen skal inneholde mål og måltall, herunder kjønnsbalanse i utdanning. Forsvaret skal redegjøre for de viktigste prioriteringene og tiltakene i 2023.

Særskilt om liv på land

- Forsvaret skal ta hensyn til samiske interesser og reindrift i forbindelse med planlegging og gjennomføring av Forsvarets øvelser og at konsekvenser for samiske interesser og reindrift skal utredes.

Bistand til FDs målarbeid med bærekraft

Etatene skal bistå FD i FDs arbeid med målutvikling innenfor bærekraftsområdet i 2023. FD vil kunne komme tilbake til etatene med eventuell ytterligere innramming av bærekraftsarbeidet.

6.3 Innovasjon

Oppdrag 12	Økt teknologisk innovasjonsevne
Rapportering: Årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status
Intensjon: Forsvaret skal videreutvikle og forsterke sin evne til å benytte ny og eksisterende teknologi. Dette innebærer å videreutvikle sin bestillerkompetanse i rammen av trekantsamarbeidet, og bidra til optimal utnyttelse av innovasjonsarenaer som ICE worx i samarbeid med Forsvarets forskningsinstitutt og relevante teknologileverandører fra norsk industribase. Dette samarbeidet skal bidra til å oppnå ambisjonene i Meld. 17 (2020-2021) og legge til rette for raskere å omsette ny teknologi til operative kapasiteter.	
Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av fremdrift og oppnådde effekter av innovasjonsaktivitet i etaten, herunder bruk av CD&E-midlene og ICE Worx.	

6.4 Forebyggende sikkerhet

Rapporteringskrav 1	Vurdering av sikkerhetstilstanden
Rapportering: Første tertial	Grunnlaget for tilstandsrapporten oversendes FD innen 1. juni 2022 for å inngå i datagrunnlaget for Nasjonal sikkerhetsmyndighets helhetlige vurdering av sikkerhetstilstanden nasjonalt
Intensjon: Forsvaret skal rapportere til departementet om sikkerhetstilstanden i egen organisasjon.	

Rapporteringen skal som et minimum inneholde følgende momenter:

- a. Konklusjon
- b. Sikkerhetsadministrasjon – delvurdering og konklusjon
- c. Personellsikkerhet - delvurdering og konklusjon
- d. Informasjonssikkerhet - delvurdering og konklusjon
- e. Objektsikkerhet - delvurdering og konklusjon
- f. Overordnet vurdering (status på enkelte tiltak og nye forslag).

Rapporteringskrav 2	Oppnåelse av forsvarlig sikkerhetsnivå og sikkerhetsgodkjenning
Rapportering: Andre tertial og årsrapport	
<p>Resultatkrav: Forsvaret skal vedlikeholde og gjennomføre en plan for oppnåelse et forsvarlig sikkerhetsnivå og sikkerhetsgodkjenning for sine skjermingsverdige informasjonssystemer. Sikkerhetstilstanden skal forbedres i løpet av 2023.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal rapportere kvantitativ status for oppnåelse av et forsvarlig sikkerhetsnivå og sikkerhetsgodkjenning av Forsvarets skjermingsverdige informasjonssystemer, med en kort kvalitativ vurdering av fremdriften mot disse mål. Utvikling i den kvantitative tilstanden beskrives med utgangspunkt i status per 31.12.2022.</p>	

Oppdrag 13	Kartlegging og sikring av skjermingsverdige objekter og infrastruktur
Rapportering: Tertial- og årsrapport	Rapporteringsformat: Beskrivelse av status og fremdrift, samt en kvantitativ oversikt over status for sikring av objekter og infrastruktur. Nominering av nye objekter og infrastruktur skal oppfylle kravene i sikkerhetsloven § 7-2 andre ledd og virksomhets-sikkerhetsforskriften § 57. Nominering kan foretas uavhengig av tertialrapportering hvis behov.
<p>Intensjon: Skjermingsverdige objekter og infrastruktur skal beskyttes mot sikkerhetstruende virksomhet i samsvar med gjeldende bestemmelser. Permanent grunnsikring for eksisterende skjermingsverdige objekter (per desember 2019) skal være etablert innen utgangen av 2023.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal rapportere om status og fremdrift i investeringsprogrammet for sikring av skjermingsverdige objekter (SVO-programmet).</p> <p>Forsvaret skal også gi en vurdering av hvorvidt etatens skjermingsverdige objekter og infrastruktur har et forsvarlig sikkerhetsnivå, uavhengig av om sikringstiltakene er permanente eller midlertidige, kompenserende tiltak. Det skal rapporteres på status for sikring av skjermingsverdige objekter og infrastruktur innenfor de tre klassifiseringsnivåene VIKTIG, KRITISK og MEGET KRITISK. Det skal fremgå hvor stor prosentandel av objektene i de ulike klassifiseringskategoriene som har et forsvarlig sikkerhetsnivå. I rapporteringen skal det også nomineres nye objekt og infrastrukturer, samt foreslås eventuell avklassifisering av eksisterende objekt og infrastrukturer.</p>	

6.5 Internkontroll og virksomhetsstyring

Oppdrag 14	Styring og kontroll
Rapportering: Tertial- og årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status

Intensjon: Forsvaret skal styrke og forbedre egen virksomhetsstyring og internkontroll. Styring av driftsenhetene skal differensieres basert på egenart, risiko og vesentlighet. Forsvarets arbeid i hele strukturen og støttevirksomheten skal være kostnadseffektivt og det skal utføres i samsvar med gjeldende lover og regler. Forsvarets rapportering skal være pålitelig, konsistent og presis. Forsvaret må ha en sterk evne til å forebygge, avdekke og korrigere vesentlige avvik.

Forsvaret skal fortløpende følge opp de saker som Riksrevisjonen adresserer gjennom Dokument 1 og forvaltningsrevisjoner (Dokument 3). Etaten skal rapportere på eventuelle avvik i oppfølgingen i henhold til fastsatt plan, årsaker til avvik, samt nødvendige tiltak i første og andre tertialrapport. I årsrapporten skal Forsvaret omtale status for arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens merknader. Forsvarets vurderinger av når merknadene fra Riksrevisjonen antas å være utkvittert, skal fremgå av rapporteringen.

Rapportering: Forsvaret skal levere en vurdering av egen virksomhetsstyring med vekt på målrettet og effektiv drift, etterlevelse av lover og regler, samt pålitelig rapportering. Vurderingen skal være basert på kjent utvikling på disse områdene, herunder det Forsvaret måtte være kjent med av eventuelle lovbrudd, inkonsistent eller misvisende rapportering, eller ineffektiv ressursbruk. Forsvaret skal også informere om hvordan avvik håndteres.

Rapporteringen skal også inneholde en status på følgende:

- Forsvaret skal ha utbetalt feriepenger for det Heimevernets innsatsstyrkepersonell har krav på iht. opparbeidet feriepengegrunnlag, samt sørge for at personell i innsatsstyrken som har et krav på feriepenger har fått det utbetalt.

Oppdrag 15	Krigens folkerett
Rapportering: Årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status
<p>Forsvarets bruk av militærmakt i væpnede konflikter er underlagt krigens folkerett. For å ivareta folkerettslige forpliktelser, skal Forsvaret ha en mekanisme for risikovurdering av sivil følgeskade.</p> <p>Nasjonalt regelverk forbyr Forsvaret å benytte sivile i funksjoner som medfører direkte deltakelse i stridigheter. Forsvaret skal identifisere funksjoner som skal bekles av lovlig stridende i væpnet konflikt. Dersom sivile bekler slike funksjoner, skal de erstattes av lovlige stridende. Alternativt må det iverksettes tiltak slik at de aktuelle personene er å anse som lovlige stridende med de rettigheter og plikter som følger av krigens folkerett.</p> <p>Forsvaret har en plikt til å vurdere om nye krigføringsmetoder er i henhold til krigens folkerett, også i forbindelse med materiellanskaffelser og utvikling av konsepter for sivil støtte.</p>	

Oppdrag 16	Varsling i Forsvaret
Rapportering: Tertial- og årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status
<p>Forsvaret skal på bakgrunn av rapport om varslings saker oversendt til FD i juni 2022, rapport fra den eksterne gjennomgangen av varslingsinstituttet i november 2022, samt statusrapport fremsendt FD i desember 2022, videreføre arbeidet med å videreutvikle og forbedre Forsvarets varslingsinstitutt.</p>	

Rapportering: Forsvaret skal levere en oversikt over fremdrift og status i arbeidet, samt tiltak på kort, midlere og lengre sikt.

6.6 Samarbeid med private aktører

Oppdrag 17	Videreutvikling av strategiske avtaler
Rapportering	Tertial- og årsrapport
<p>Intensjon: Strategiske avtaler med norsk næringsliv skal gi Forsvaret tilgang på nødvendig forsyningssikkerhet og logistikkunderstøttelse i fred, krise og krig.</p> <p>Forsvaret skal videreutvikle prosessen for inngåelse, bruk og forvaltning av strategiske avtaler. Arbeidet skal fokusere særskilt på å sikre at gjeldende lover og regelverk for inngåelse, bruk og forvaltning av slike avtaler etterleves, men skal også innebære en gjennomgang av roller, ansvar og myndighet på området.</p> <p>Partssamarbeidet skal styrkes på alle nivå. Forsvaret skal involvere arbeidstakerorganisasjonene i tråd med lov- og avtaleverket som partene er bundet av. Det forutsettes at Forsvaret utøver medbestemmelse i tråd med de tariffoppliktelsene man har på en ryddig og god måte.</p> <p>I 2021 har Forsvaret etablert en tiltaksplan og en risikoanalyse for dette området. Som en del av det videre arbeidet skal Forsvaret utarbeide en overordnet strategi for hvordan Forsvaret skal samarbeide med og knytte seg mot strategiske samarbeidspartnere.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en vurdering av status og fremdrift som inneholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppdatert tiltaksplan med en kort statusbeskrivelse på hvert tiltak • Oppdatert risikoanalyse 	

Oppdrag 18	Styrket samarbeid med små og mellomstore bedrifter
Rapportering: Årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status
<p>Intensjon: Forsvaret skal øke sin involvering med små og mellomstore leverandører der det er hensiktsmessig, for i større grad å benytte lokale og regionale tilbydere etter et nærhetsprinsipp. Dette innebærer å videreutvikle sin bestillerevne til i større grad til å omfatte lokalt næringsliv der hvor Forsvarets virksomhet er lokalisert. Dette skal bidra til å legge til rette for raske og kosteffektive leveranser til forsvarssektoren samtidig som det søkes å oppnå positive ringvirkninger mellom næringslivet og Forsvarets tilstedeværelse i distriktene med særlig vekt på Nord-Norge.</p> <p>Forsvaret gis i oppdrag å utarbeide tiltak i samarbeid med støttende etater, herunder særlig Forsvarsmateriell og Forsvarsbygg, for å gjøre det enklere for små og mellomstore bedrifter, samt lokale/regionale leverandører, å levere til forsvarssektoren. Forsvaret gis i oppdrag å utlyse regionale rammeavtaler der det kan levers tilbud på deler av en rammeavtale, samt parallelle rammeavtaler innenfor gjeldende regelverk.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en kvalitativ vurdering av status, fremdrift og oppnådde effekter av tiltakene.</p>	

Oppdrag 19	Kontroll og oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i tråd med anskaffelsesregelverket
Rapportering: Årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status
<p>Intensjon: Med bakgrunn i Riksrevisjonsrapport om statlige virksomheters oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i anskaffelser (Dokument 1 (2022–2023)) skal forsvarssektoren sørge for at Forskrift om arbeidsvilkår i offentlige kontrakter etterleves.</p> <p>Forsvaret skal sørge for rutiner for å ivareta krav til lønns- og arbeidsvilkår fra utlysning og kontrakt til kontraktsoppfølging og kontroll. Dette inkluderer klausuler om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og mulige sanksjoner ved brudd. Veilederen «lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter» utarbeidet av DFØ forklarer nærmere hvordan forskriften skal forstås.</p> <p>Rapportering: Forsvaret skal rapportere kvalitativt på status i å implementere kravene i forskriften i etatens internkontrollsystem, samt hvilke konkrete tiltak som er iverksatt som følge av Riksrevisjonsrapporten.</p>	

6.7 Veteraner

Oppdrag 20	Veteraner
Rapportering: Andre tertial og årsrapport	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status
<p>Intensjon: Forsvaret skal videreføre og videreutvikle arbeidet med anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging av personell før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Forsvaret skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Videreføre mellomlanding for alle kontingenter i forbindelse med hjemkomst etter tjeneste i operasjoner i utlandet. • Lede arbeidet med å utarbeide forslag til ny tiltaksplan for veteraner i tråd med supplerende tildelingsbrev 114 for 2022, samt tiltak for å sikre at samfunnet i større grad kan nyttiggjøre seg veteranenes kompetanse. Forsvaret skal også støtte departementet i arbeidet med utredning av foreslåtte tiltak. • Følge opp vedtatte tiltak i ny tiltaksplan for veteraner. • Arbeide for større åpenhet omkring psykisk helse og mot stigmatisering av psykiske helseskader gjennom økt kunnskap, bevissthet og informasjon. • Videreføre sin utadrettede virksomhet, herunder å bidra til kommunale veteranplaner, den nasjonale frigjørings- og veterandagen 8. mai og nasjonal veterankonferanse. • Forsvaret skal styrke forskning på veteranfeltet ytterligere i 2023 og legge til rette for å utvikle et tverrfaglig miljø for veteranforskning. Forsvaret skal styrke helsefaglig forskning for oppfølging av Afghanistan 2020-undersøkelsen, i tråd med allerede igangsatte prosjekter, og i samarbeid med Universitetet i Oslo. • Forsvarets høgskole skal legge til rette for å utvikle et tverrfaglig miljø for veteranforskning innenfor humaniora og samfunnsvitenskapelige fag, og for å følge opp Afghanistan 2020-undersøkelsen i tråd med allerede igangsatte prosjekter, og i samarbeid med relevante universiteter og høgskoler. <p>Rapportering: Forsvaret skal gi en samlet vurdering av oppfølgingen av ovennevnte.</p>	

7. Fellesføringer

Lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse

Statlige virksomheter skal ha lærlinger knyttet til seg, der antallet lærlinger skal stå i et rimelig forhold til størrelsen på virksomheten. Virksomheter med mer enn 75 ansatte skal til enhver tid ha minst en lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn en lærling. Forsvaret skal også hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag og om antallet lærlinger kan økes. Alle statlige virksomheter skal være tilknyttet opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor. I tillegg ber vi om at virksomheten arbeider for å ta imot studenter i praksis i tråd med intensjonene i arbeidslivsmeldingen, jf. Meld. St. 16 (2020-2021).

I årsrapport for 2023 skal virksomheten rapportere følgende: Antallet lærlinger, om det er vurdert å øke antallet lærlinger og eventuelt innenfor hvilke fag, samt hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Forsvaret skal også rapportere på arbeidet med å ta imot studenter i praksis. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må gjøre rede for årsakene til dette og hva de har gjort for å oppfylle kravene.

Redusere konsulentbruken

Arbeidet med effektivisering utgjør en integrert del av den ordinære styringsdialogen mellom departement og virksomhet, og følger de allmenne prinsippene for styring i staten. Forsvaret skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder hvor det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Forsvaret skal i årsrapporten for 2023 rapportere om konsulentbruken, inkludert iverksette tiltak og konkrete resultater i arbeidet med å følge opp fellesføringen. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten hvor en benytter konsulenter i særlig grad, skal en omtale bakgrunnen for dette nærmere. Virksomheten skal som del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av ev. kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2023 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester.

Virksomhetene skal vurdere mulighetene for desentralisert arbeid og legge til rette for dette der det er hensiktsmessig

Forsvaret skal vurdere muligheten for økt bruk av desentralisert arbeid, med det formål å oppnå mer desentralisering av statlige arbeidsplasser og styrke lokale fagmiljø, som kan gi distriktspolitisk gevinst. Dette vil være særlig aktuelt i forbindelse med utlysning av stillinger, men kan også være aktuelt for allerede ansatte som ønsker dette. Slikt desentralisert arbeid bør fortrinnsvis kombineres med mulighet til å tilhøre et lokalt kontorfellesskap der det er tilgjengelig. Dersom økt bruk av desentralisert arbeid ikke lar seg gjennomføre i virksomheten, skal dette begrunnes særskilt. Eksempel på dette vil være dersom det medfører at virksomheten ikke kan levere godt på sine hovedoppgaver. Forsvarets ledelse har ansvar for å legge rammene rundt hvordan økt bruk av desentralisert arbeid skal gjennomføres i sin virksomhet etter drøfting med ansatte og deres organisasjoner. Dette må gjøres ut fra juridisk rammeverk, arbeidsfelt, oppgaver og kompetansebehov.

Forsvaret skal i årsrapporten gjøre rede for sin vurdering av mulighetene for desentralisert arbeid, omfang og bruk av desentralisert arbeid i virksomheten og erfaringene med dette. Dersom virksomheten ikke har hatt økning i desentralisert arbeid eller dersom bruken har gått ned, skal det særskilt redegjøres for årsakene til dette.

Departementene skal sammenfatte rapportene for sine virksomheter. Kommunal- og distriktsdepartementet skal på grunnlag av disse gjøre en samlet vurdering av erfaringer med slikt desentralisert arbeid i statlige virksomheter.

8. Styringsdialog og frister i budsjettprosessen i 2023

8.2 Risikovurderinger og rapportering i 2023

Styringsdialogen mellom Forsvaret og departementet skal være innrettet etter vurdering av risiko og vesentlighet. Forsvaret skal i tertialrapportene levere oppdaterte risikovurderinger og identifisere risikofaktorer som kan true måloppnåelsen i 2023 og på lengre sikt, samt andre vesentlige risikoer innenfor virksomhetens område. Risikoreduserende tiltak innenfor virksomhetens fullmakter skal synliggjøres og iverksettes, og det skal drøftes om restrisikoen er akseptabel.

Øvrige krav til rapporteringen fremgår av Forsvarets instruks, samt av reglement for økonomistyring i staten. Det vises også til DFØs veileder for årsrapportering.

Som det fremgår av styringskalenderen, skal Forsvaret i budsjettåret levere to tertialrapporter, samt en årsrapport.

8.3 Styringskalender: Frister og milepæler for styringsåret 2023

13. januar 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
20. januar 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
27. januar 2023	Forklaringer til statsregnskapet for 2022
10. februar 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
17. februar 2023	Frist for innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2023
17. februar 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
28. februar 2023	Frist for tredje tertialrapport 2022, samt risikovurderinger
10. mars 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
15. mars 2023	Frist for Forsvarets årsrapport 2022
17. mars 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
Medio april 2023	Etatsstyringsmøte om årsrapport for 2022
14. april 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
21. april 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
28. april 2023	Frist for etatssjefens innspill til nye investeringstiltak for materiell og EBA
2. mai 2023	Frist for etatssjefenes budsjettinnspill for gjennomføringsåret 2024
12. mai 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
22. mai 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
31. mai 2023	Frist for første tertialrapport 2023, samt oppdaterte risikovurderinger

8. juni 2023	Frist for foreløpig rapportering om kjente behov for bevilgningsendringer i andre halvår
9. juni 2023	Tentativt: Ekstraordinært etatsstyringsmøte om IKT
16. juni 2023	Tentativt: Ekstraordinært etatsstyringsmøte om modernisering og effektivisering
Ultimo juni 2023	Etatsstyringsmøte om første tertialrapport
4. august 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
11. august 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
Ultimo august 2023	Foreløpig tildelingsbrev for 2024 sendes ut
Ultimo august 2023	Forslag til oppdatert investeringsplan sendes ut for konsekvensvurdering av Forsvaret
1. september 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
8. september 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
1. september 2023	Innspill til omgruppering for 2023
29. september 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
29. september 2023	Frist for andre tertialrapport, vurdering av operativ evne og oppdaterte risikovurderinger for 2023
Ultimo september	Forsvaret leverer innspill til tildelingsbrev for 2024
6. oktober 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
Primo oktober	Prop. 1 S (2023–2024) legges frem
13. oktober 2023	Tentativt: Ekstraordinært etatsstyringsmøte om modernisering og effektivisering
13. oktober 2023	Frist for Forsvarets vurdering av forslag til oppdatert investeringsplan
27. oktober 2023	Tentativt: Ekstraordinært etatsstyringsmøte om IKT
Ultimo oktober 2023	Etatsstyringsmøte om andre tertialrapport
3. november 2023	Tentativt: Ekstraordinært etatsstyringsmøte om modernisering og effektivisering
24. november 2023	Tentativt: Fagmøte om IKT
1. desember 2023	Tentativt: Fagmøte om modernisering og effektivisering
Medio desember	Stortinget behandler Prop. 1 S (2023–2024)
Ultimo desember	Investeringsplan for forsvarssektoren sendes ut
Innen 31. desember 2023	Tildelingsbrev sendes ut etter stortingsbehandling av Prop. 1 S (2023–2024)
15. mars 2024	Frist for Forsvarets årsrapport 2023, inkl. graderte vedlegg

9. Budsjettrammer for 2023

På bakgrunn av Stortingets vedtak 13. des. 2022 etter behandling av Innst. 7 S (2022-2023) til Prop. 1 S (2022–2023) tildeler Forsvarsdepartementet Forsvaret midler som følger:

Utgift/Inntekt	Kapittel	Post	Kapittelnavn	Totalt
----------------	----------	------	--------------	--------

Utgift	1720	Post 01	Forsvaret	35 422 629
		Post 71	Forsvaret	41 305
	1735	Post 21	Etterretningstjenesten	2 955 881
	1791	Post 01	Redningshelikoptertjenesten	703 934
Utgift Totalt				39 123 749
Inntekt	4720	Post 01	Forsvaret	878 719
	4791	Post 01	Redningshelikoptertjenesten	591 001
	4799	Post 86	Militære bøter	500
Inntekt Totalt				1 470 220

Tildeling på driftsenheter

Forsvarets driftsenheter er samlet under kapittel 1720, post 01. Jf. Tabell 6.7 i Prop. 1 S (2022–2023), skal Forsvaret orientere om reelle endringer og tekniske endringer over 5 mill. kroner mellom driftsenheter i tertialrapportene til departementet.

9.1. Føringer for tildelingen

Nedenfor spesifiserer departementet enkelte sentrale nye føringer for tildelingen til Forsvaret. Endringer i tildelingen som følge av tidligere budsjettiltak er ikke omtalt.

Særskilte satsinger i tråd med langtidsplanen og gjenanskaffelse av donert materiell til Ukraina

Kap.	Post		(alle tall i 1000 kroner)
1720	01	Forsyningsberedskap inkl. ammunisjon	575 934
		Innfasing og økt drift av F-35 kampfly	272 576
		Økt bemanning i Forsvaret	228 593
		Gjenanskaffelse av donert materiell til Ukraina	141 500
		Styrket materiell drift/økte driftsutgifter grunnet nye anskaffelse	132 684
		Innfasing av P-8 maritime patruljefly og utfasing av P-3	102 025
		Levetidsforlengelse Ula-klassen ubåter, vedlikehold	95 000
		Økt vedlikeholdsnivå FN-klassen fregatter	88 000
		Fornyelse, vedlikehold og drift av simulatormateriell til Hæren	59 900
		Videreutvikling av taktisk ledelse i Hæren	42 000
		Ny minemottiltakskapasitet og levetidsforlengelse Alta/Oksøy minerydderfartøyer	42 038
		Økte programutgifter MCCP-N (forhåndslagring av materiell)	16 849
1735	21	Styrket kapasitet og modernisering	233 511
Totalsum			2 030 610

Strøm-, valuta- og drivstoffutgifter

Forsvaret styrkes med 545 mill. kroner for å håndtere ekstraordinære økninger i strøm-, valuta- og drivstoffutgifter. Dersom utgiftene viser seg å bli lavere innenfor disse områdene vil midlene vurderes omdisponert innenfor forsvarssektoren. Forsvaret skal gi en status over påløpte utgifter ved budsjettmilepælene, det vil si gjennom innspill til revidert nasjonalbudsjett og til omgrupperingen for 2023.

Modernisering og effektivisering

Forsvarets effektiviseringskrav for 2023 er i sin helhet reversert med 385 mill. kroner i budsjettet. Dersom det likevel viser seg at deler av ressursfrigjøringen realiseres, vurderes midlene omdisponert innenfor forsvarssektoren. Forsvaret skal gi en status over gevinstuttak ved budsjettmilepælene, det vil si gjennom innspill til revidert nasjonalbudsjett og omgrupperingen for 2023.

Styrking av Heimevernet

Heimevernets driftsramme styrkes med 45 mill. kroner for å bygge opp områdestrukturen med 500 soldater og befal. Dette innebærer en økning av områdestrukturen fra 37 000 til 37 500 personer. For å kunne øke den årlige andelen av områdestrukturen som øver fra 70 prosent til 80 prosent, økes Heimevernets driftsramme med 49 mill. kroner. Videre økes driftsrammen med 15 mill. kroner til kurs og kompetanseheving av befal i Heimevernet. Endringene i tildeling fra saldert budsjett 2022 er synliggjort i Prop. 1 S (2022–2023), tabell 6.7.

Økte utdanningskvoter

Forsvaret styrkes med 21 mill. kroner for å øke antall studieplasser ved Krigsskolen, Sjøkrigsskolen, Luftkrigsskolen og Cyberingeniørskolen slik at forutsetningene for å nå planlagt oppbemanning i langtidsplanen styrkes.

Styrket oppbemanning

Ut over den planlagte oppbemanningen i 2023, i tråd med langtidsplanen, styrkes Forsvaret med 70 mill. kroner for å forsere deler av planlagt personelløkning i 2024 med ett år.

Styrking av Etterretningstjenesten

Etterretningstjenesten styrkes med 90 mill. kroner for å videreføre økt evne til situasjonsforståelse og nasjonal kontroll i nord.

Forskning og utvikling

Det er avsatt 9,927 mill. kroner til sikkerhets- og forsvarspolitisk forskning til akademiske institusjoner under Forsvarets høgskole. Midlene vil bli tildelt Forsvaret gjennom supplerende tildelingsbrev .

Budsjettiltak

Forsvarets tildeling på kapittel 1720, post 01, reduseres med totalt 225,5 mill. kroner som følge av budsjettiltak (innsparinger). Rammen for norske militære bidrag i utlandet reduseres med 100 mill. kroner sammenlignet med 2022. Videre reduseres rammen med 125,5 mill. kroner knyttet til reduserte reiseutgifter som følge av endrede jobbreisevaner.

9.2. Tekniske endringer

Statlig slepeberedskap

Som følge av varig endret finansieringsform økes utgiftsrammen på kapittel 1720, post 01, med 154,8 mill. kroner for ivaretagelse av statlig slepeberedskap i 2023.

Innovasjons- og eksperimenteringsordningen

Forsvarets tildeling på kapittel 1720, post 01, økes med 25,475 mill. kroner til innovasjons- og eksperimenteringsordningen (Concept Development & Experimentation - CD&E). Ordningen skal gjennom konseptutvikling og eksperimentering bidra til kosteffektive og funksjonelle løsninger som

gir operativ effekt i Forsvaret. Videre kan deltakelse i NATO CD&E Working Group og oppfølging av ordningen ved Forsvarets operative hovedkvarter dekkes av midlene.

Avhending materiell

Som følge av at ansvaret for håndtering og lagring av avhendet materiell overføres fra Forsvarets logistikkorganisasjon til Forsvarsmateriell reduseres Forsvarets tildeling på kapittel 1720, post 01, med 15,6 mill. kroner.

Ekstra arbeidsgiveravgift

Departementet gjør oppmerksom på følgende i Prop. 1 LS (2022–2023), pkt. 5.1.4, sist avsnitt: «Det er satt av et sjablonmessig beløp som skal dekke økt arbeidsgiveravgift hos arbeidsgivere i offentlig sektor, se punkt 2.4.17 i Prop. 1 S Statsbudsjettet (2022–2023). I Revidert nasjonalbudsjett 2023 vil regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til konkrete endringer på kapittel og post.» Forsvaret må derfor i sitt innspill til revidert nasjonalbudsjett spille inn merutgifter knyttet til økt arbeidsgiveravgift.

9.3. Økonomirapportering

Bevilgningsregnskapet rapporteres hvert tertial med økonomistatus inkludert prognose, samt endringsforklaringer for årsresultat, rapportert per driftsenhet, herunder risiko samt eventuelle risikoreduserende tiltak.

Basert på virksomhetsregnskapet skal det i hvert tertial rapporteres på ukurans i forhold til totalt varelager i prosent. Utvikling over tid og endringer i ukurans skal beskrives og forklares.

Forsvaret har planlagt å implementere virksomhetsregnskapet i styring, og etter planen skal det være implementert innen utgangen av 2024. Status for implementering skal rapporteres hvert tertial.

9.4. Tilskudd

Oppdrag 21	Tilskuddsordning for forskning på veteranfeltet.
Rapportering: Årsrapport.	Rapporteringsformat: Kort beskrivelse av status for implementering og bruk av tilskuddsordningen
Forsvaret skal bistå FD i utarbeidelsen av en ny tilskuddsordning for forskning på veteranfeltet på 3 mill. kroner. Ordningen skal ha som formål å legge til rette for å utvikle et tverrfaglig forskningsmiljø for forskning på veteranfeltet. Ordningen skal forvaltes av Forsvaret ved Forsvarets høyskole.	
Forvaltningen skal være i tråd med forskrift som vil bli vedtatt av departementet. Av forskrift vil det framgå at ordningen skal primært rettes mot doktorgradsstipendiater og studenter ved akkrediterte universiteter. Ordningen må ses i sammenheng med forskning på veteranfeltet som skal gjennomføres ved hhv. Forsvarets høyskole og Forsvarets sanitet. Forsvaret skal legge til rette for at mottakere av tilskudd inkluderes i et tverrfaglig forskningsmiljø for veteranforskning.	

10. Delegering av fullmakter

10.1. Merinntektsfullmakt

Gjennom Stortingets behandling av Innst. 7 S (2022–2023) til Prop. 1 S (2022–2023) har Forsvarsdepartementet fått fullmakt til å benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under FD, med unntak av inntekter fra militære bøter. Forsvaret kan på den

bakgrunn foreslå bruk av merinntekter ved refusjoner og salg av varer og tjenester med motsvarende merutgifter, på postene 01. I tillegg kan Forsvaret foreslå å nytte inntekter for dekning av utgifter til inntektsvervelse, når dette er dokumentert. Disponering av reelle merinntekter besluttes av FD. Prognoser for reelle merinntekter skal rapporteres tertialvis sammen med regnskapet.

10.2. Bestillingsfullmakter

Kapittel	Post	Kapittelnavn	Totalt mill. kroner
1720	Post 01	Forsvaret	9 190
1791	Post 01	Redningshelikoptertjenesten	60

10.3. Fullmakt til å behandle erstatningskrav for tingskader

FD viser til Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-01/2017, samt skriv fra FD med referanse 2015/3612-10. Fullmakt til å belaste posten statens erstatningsansvar kapittel 471, post 71 stadfestes for 2023.

10.4. Belastningsfullmakt kap. 1700/4700

Forsvarsdepartementet gir med dette Forsvaret fullmakt til i 2023 til å belaste FDs driftsbudsjett på kapittel 1700, post 01, innenfor aktiviteten «Forsvarsattacheer og militærrådgivere» med inntil 91,130 mill. kroner. Det gis videre fullmakt til å postere inntekter knyttet til aktiviteten «Forsvarsattacheer og militærrådgivere» på kap. 4700, post 01, i 2023.

10.5. Andre fullmakter

Personell

Gjennom Stortingets behandling av Innst. 7 S (2022–2023) til Prop. 1 S (2022–2023) har Forsvarsdepartementet fått fullmakt til å fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimevernstjenesten slik det fremgår av vedlegg 1 til Prop. 1 S (2022-2023). Forsvaret forvalter de vernepliktige innenfor de rammer som er skissert i vedlegg 1 og gjennom supplerende tildelingsbrev nr. 7 for 2021 - økonomiske ordninger for 16 måneders førstegangstjeneste.

Forsvarsdepartementet gir med dette Forsvaret fullmakt i 2023 til at enheter oppsatt med frivillig heimevernspersonell kan overføres til forsvarsgrener og fellesinstitusjoner, og benyttes i operasjoner i utlandet.

11. Særskilte bestillinger i tildelingsbrevet for 2023

Nedenfor følger en oversikt over særskilte bestillinger i tildelingsbrevet for 2023 (dvs. bestillinger og utredningsoppdrag som ikke er sykliske over flere år):

- Forsvaret må påregne utredningskapasitet i forbindelse med svensk og finsk NATO-medlemskap
- Som følge av norsk deltakelse i Det europeiske forsvarsfondet (EDF) skal Forsvaret ivareta forsvarsnytte gjennom støtte til FD for etablering av norske prioriteringer og posisjoner, herunder når prosjektforslag og kravdokumenter utvikles til EU-kommisjonen. Ved behov skal Forsvaret bidra med faglige vurderinger og støtte for prosjekter i gjennomføringsfasen. Forsvaret skal også bidra med å vurdere forsvarsnytte av søknader til medfinansiering.
- Forsvaret skal bidra i FDs arbeid med ny sektormodell.

- Foreløpige effekter av OMT skal evalueres innen utgangen av 2023. Forsvaret skal støtte FD i dette arbeidet.

12. Statistikk og øvrige rapporteringskrav

Forsvaret skal rapportere på:

- Standardisert personeltelling, herunder balanse mellom offiserer og spesialister. Rapporteres i årsrapporten.
- Avtalte årsværk, i tråd med føringene gitt i rundskriv R-115 av 15.12.2022 fra Finansdepartementet, iht. eget rapporteringsskjema (vedlegg 3). Rapporteres i årsrapporten.
- Antall personer som har deltatt i internasjonale operasjoner årlig, samlet og fordelt på kjønn og operasjoner. Rapporteres i årsrapporten.
- Antallet norske utsendte til internasjonale operasjoner og oppdrag som har blitt anmeldt eller tiltalt for seksuell handling uten samtykke, utnyttning eller overgrep, og hvor mange slike saker som eventuelt har blitt fulgt opp av norske myndigheter. Rapporteres i årsrapporten.
- Oversikt over dødsfall og alvorlige skader. Rapporteres i årsrapporten.
- Oversikt over antall meldte saker om mobbing- og seksuell trakassering, samlet og fordelt på DIF. Oversikten skal også inkludere antall anmeldelser og refselsler. Rapporteres i årsrapporten.
- Antall personer på sesjon og førstegangstjeneste, fordelt på antall innkalt, antall frafall underveis (fordelt på Fase I-IV), antall fullført (fordelt på tjenestelengde), antall med 16 måneders førstegangstjeneste, antall disponeringsdyktig til videre tjeneste, og antall av hvert kjønn. Rapporteres i årsrapporten.
- Reduksjon i stillinger i gruppe 1 sammenlignet med nivået i 2019. Rapporteres i årsrapporten.
- Antall reservister som øves, fordelt på Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret, Heimevernet, Forsvarets Spesialstyrker, FOH, FSAN, CYFOR og FLO, samt antall treningsdøgn. Rapporteres i årsrapporten.
- Oversikt over oppfølging av utestående tilrådninger etter havariet til KNM Helge Ingstad. Rapporteres i andre tertialrapport.
- Utdanningsstatistikk: nivådannende og akkreditert fag- og funksjonsrettet utdanning. Kjønnfordelingen skal presenteres for alle kategorier. Rapporteres i andre tertial.
- Oversikt over internasjonale stillinger (PE) og vakante stillinger i PE-strukturen. Rapporteres i første tertialrapport.
- Implementeringsstatus for hvert av NATOs kapabilitetsmål iht. eget rapporteringsskjema (vedlegg 3). Rapporteres i første tertial og nyttes i forbindelse med NATOs Defence Planning Capability Survey (DPCS).
- Oversikt over bi- og flernasjonalt kapabilitetssamarbeid som Forsvaret deltar innenfor. Rapporteres i første tertial og nyttes i forbindelse med DPCS.
- I forbindelse med den årlige norske rapporteringen til NATO om implementeringen av NATO Cyber Defence Pledge skal Forsvaret forestå koordinering av innspill til svar fra etatene i forsvarsektoren, i tråd med nærmere presisering. Rapporteringssmal for 2023 vil ettersendes når denne er klar.

- Antall nøkkelobjekter har Forsvaret utpekt i henhold til *instruks om vakthold og sikring av objekter ved bruk av sikringsstyrker fra politiet og Forsvaret i fred, krise og væpnet konflikt (objektsikringsinstruksen)*, og andelen Forsvaret har utarbeidet objektplaner for. Rapporteres i årsrapporten.
- Bruk av midler på FoU og innovasjon fordelt på driftsenheter, brutt ned på hovedkategorier av formål. Rapporteres i årsrapporten.